

Naziv: ZAKON O NAUCI I ISTRAŽIVANJIMA

Na osnovu člana 112. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srbije, donosim

Ukaz o proglašenju Zakona o nauci i istraživanjima

Proglašava se Zakon o nauci i istraživanjima, koji je donela Narodna skupština Republike Srbije na Dvanaestom vanrednom zasedanju u Jedanaestom sazivu, 8. jula 2019. godine.

PR broj 78

U Beogradu, 8. jula 2019. godine

Predsednik Republike,

Aleksandar Vučić, s.r.

Zakon o nauci i istraživanjima

Zakon je objavljen u „Sl. glasniku RS“, br. 49/2019 od 8. jula 2019. god.

NAPOMENA: Ovaj zakon se primenjuje od 16. jula 2019. god.

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se sistem nauke i istraživanja u Republici Srbiji, i to planiranje i ostvarivanje opšteg interesa u nauci i istraživanju, obezbeđivanje kvaliteta i razvoja naučnoistraživačkog rada, pravni položaj instituta, osnivanje i upravljanje institutima, sticanje zvanja istraživača, institucionalno finansiranje i finansiranje drugih programa od opšteg društvenog interesa, vođenje evidencije, kao i druga pitanja od značaja za sistem nauke i istraživanja.

Svi termini kojima su u ovom zakonu označeni položaji, profesije, odnosno zanimanja i zvanja, izraženi u gramatičkom muškom rodu, podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Nauka i istraživanje kao delatnost

Član 2.

Nauka i istraživanje kao delatnost od posebnog značaja za sveukupni razvoj Republike Srbije, zasnovana na znanju, iskustvu i veštinama, zajedno sa visokim obrazovanjem je pokretač privrednog i ukupnog društvenog razvoja.

Nauka i istraživanja u Republici Srbiji deo su međunarodnog naučnog, obrazovnog, kulturnog i umetničkog prostora.

Član 3.

Nauka i istraživanje su, u smislu ovog zakona, sistematski stvaralački rad koji se preduzima radi stvaranja novih znanja, s ciljem podizanja opšteg civilizacijskog nivoa društva i korišćenja tih znanja u svim oblastima društvenog razvoja.

Član 4.

Nauka i istraživanje se zasnivaju na sledećim načelima:

- 1) slobodi i autonomiji naučnog i istraživačkog rada;
- 2) javnosti naučnog i istraživačkog rada i rezultata tog rada, u skladu sa zakonom;
- 3) naučnoj i stručnoj kritici;
- 4) poštovanju standarda nauke i struke;
- 5) primeni međunarodnih standarda i kriterijuma u vrednovanju kvaliteta naučnog i istraživačkog rada u svakoj oblasti posebno, u odnosu na njenu specifičnost;

- 6) konkurentnosti i izvrsnosti naučnih programa i projekata;
- 7) etike naučnog i istraživačkog rada, u skladu sa principima dobre naučne prakse;
- 8) rodne ravnopravnosti u nauci i istraživanjima, kao i u organima odlučivanja;
- 9) povezanosti sa sistemom obrazovanja a posebno sa sistemom visokog obrazovanja;
- 10) otvorenosti za međunarodnu naučnu i tehnološku saradnju;
- 11) sprovođenja istraživačkog rada u skladu sa principima otvorene nauke;
- 12) brige za održivi razvoj i zaštitu životne sredine;
- 13) originalnosti i autentičnosti.

Upotreba postojećih i novostvorenih znanja usmerava se ka stvaranju dodatne vrednosti za društvo, pri čemu se poštuju načela zaštite i prometa intelektualne svojine.

Član 5.

Naučni rad je slobodan i ne podleže nikakvim ograničenjima, osim onih koji proizlaze iz poštovanja standarda nauke i etičnosti u naučnom i istraživačkom radu, zaštite ljudskih i manjinskih prava, zaštite odbrambenih i bezbednosnih interesa, kao i zaštite životne sredine.

Naučni rad podleže naučnoj kritici.

Sloboda naučnog rada i stvaralaštva ogleda se u slobodi naučnog delovanja, slobodi izbora i razvoja naučnih metoda istraživanja i interpretacije, kao i poštovanja autorskih prava.

Član 6.

U cilju povećanja kvaliteta i vidljivosti naučnog rada, istraživanja se sprovede u skladu sa principima otvorene nauke, uz optimalno korišćenje naučnoistraživačke infrastrukture.

Princip otvorene nauke i otvoreni pristup naučnim publikacijama i primarnim podacima zasniva se na preporukama Evropske komisije i međunarodne dobre prakse.

Naučnoistraživačka infrastruktura uključuje objekte, kapitalnu naučnu opremu, mašine i postrojenja, podatke kao što su zbirke, arhivi i naučni podaci, e-infrastrukture kao i baze podataka, kompjuterski sistemi i komunikacijske mreže, usluge i svaki drugi alat neophodan da se postigne izvrsnost u nauci i istraživanjima.

Član 7.

Nauku i istraživanja kao delatnost od opšteg interesa (u daljem tekstu: naučnoistraživačka delatnost) realizuju akreditovane naučnoistraživačke organizacije kroz programe utvrđene ovim zakonom, kao i programe utvrđene zakonom kojim se uređuje rad Fonda za nauku Republike Srbije.

Naučnoistraživačku delatnost kao delatnost od opšteg interesa realizuju i institucije od nacionalnog značaja iz člana 33. ovog zakona, kao i instituti čiji su one osnivač, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Član 8.

Ciljevi realizacije naučnoistraživačke delatnosti su:

- 1) stvaranje novih znanja radi podsticanja društvenog, tehnološkog, kulturnog, umetničkog i ekonomskog razvoja, povećanja društvenog proizvoda i podizanja standarda građana i kvaliteta života;
- 2) očuvanje i unapređenje opšteg fonda znanja, kao uslova za razumevanje, jačanje i doprinos svetskim razvojnim procesima;
- 3) unapređenje ukupnih naučnoistraživačkih kapaciteta (ljudskih resursa i institucija);
- 4) podizanje opšteg nivoa tehnologija u privredi i obezbeđivanje konkurentnosti roba i usluga na domaćem i svetskom tržištu;
- 5) jačanje međunarodne naučne saradnje i doprinos u regionalnom, evropskom i globalnom istraživačkom prostoru;
- 6) podrška stvaranju inovacija za privredu, transferu tehnologija i jačanju inženjerskih kapaciteta sa ciljem stvaranja komparativnih prednosti na globalnom tržištu i promocija preduzetništva;
- 7) unapređenje i širenje kulturnog i umetničkog ambijenta i stvaralačkog obrazovanja, sa ciljem očuvanja i afirmacije nacionalnog identiteta kao dela civilizacijske baštine;

8) sistemsko podsticanje saradnje između institucija, kao i mobilnosti istraživača, odnosno istraživačkog i administrativnog osoblja u okviru srpskog, regionalnog, evropskog i globalnog istraživačkog prostora.

Član 9.

Radi sprovođenja ciljeva iz člana 8. ovog zakona, obaveze naučnoistraživačke organizacije su:

- 1) da u skladu sa potrebama osnivača i društva u celini sačini petogodišnji program rada i razvoja i prilagođava ga postignutim rezultatima, ciljevima i novonastalim okolnostima;
- 2) da predloži i usklađuje svoje programe sa programima predviđenim ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje rad Fonda za nauku Republike Srbije i strategijama za oblast naučnoistraživačke delatnosti i privrednog i industrijskog razvoja, a u odnosu na specifičnosti oblasti nauke za koje su akreditovane;
- 3) da identifikuje, analizira i razvija nova polja istraživanja;
- 4) da deluje u onim poljima koja će globalno biti prepoznata kao najperspektivnija, kroz formiranje novih istraživačkih grupa, centara, laboratorija i adekvatno angažovanje ljudskih resursa i opreme;
- 5) da održava i redovno ažurira internet prezentaciju;
- 6) da prati i izveštava javnost o najnovijim dostignućima u nauci i tehnologiji i objektivno prezentuje postignute rezultate, kao i nauku i istraživanja u celini;
- 7) da privlači i zadržava istraživače iz zemlje, dijaspore, regiona i sveta čije kvalifikacije, rad i rezultati mogu da doprinesu poboljšanju naučnih rezultata, ostvarenju ciljeva i efikasnijem razvitku naučnoistraživačke organizacije;
- 8) da ima program razvoja naučnoistraživačkih i administrativnih ljudskih resursa;
- 9) da prateće i administrativne poslove uređuje u skladu sa razvojem novih informacionih tehnologija;
- 10) da održava i unapređuje naučnu i drugu infrastrukturu i da omogući pristup naučnoistraživačkoj infrastrukturi drugim naučnoistraživačkim organizacijama i privrednim subjektima uz definisana pravila;
- 11) da priprema predloge projekata za značajno naučno i infrastrukturno proširenje kapaciteta za finansiranje kroz nacionalne i međunarodne fondove;
- 12) da predlaže osnivaču objedinjavanje resursa sa ciljem stvaranja novih i funkcionalnijih institucija;
- 13) da aktivno saraduje sa drugim naučnoistraživačkim organizacijama i privredom;
- 14) da se aktivno uključuje u međunarodne tokove i da uspostavlja i održava međunarodnu saradnju i da se prijavljuje za projekte međunarodnih fondova;
- 15) da u skladu sa specifičnostima oblasti istraživanja aktivno radi na komercijalizaciji rezultata istraživanja;
- 16) da po zahtevu osnivača osnažuje procese kreiranja javnih politika i zakonskih okvira zasnovanih na činjenicama, kroz primenu naučnih metoda i rezultata.

II. PLANIRANJE I OSTVARIVANJE OPŠTEG INTERESA U NAUČNOISTRAŽIVAČKOJ DELATNOSTI

1. Strategija naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije

Član 10.

Radi planiranja i ostvarivanja dugoročnih strateških ciljeva, prioriteta i pravaca naučnog i tehnološkog razvoja, Vlada donosi Strategiju naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije (u daljem tekstu: Strategija), na predlog ministarstva nadležnog za naučnoistraživačku delatnost (u daljem tekstu: Ministarstvo), u skladu sa zakonom kojim se uređuje planski sistem.

Član 11.

Strategija se usaglašava sa strategijom opšteg privrednog i društvenog razvoja Republike Srbije, kao i drugim nacionalnim, regionalnim i evropskim strategijama uključujući i strategiju kojom se utvrđuju prioritetne oblasti pametne specijalizacije.

Strategijom se utvrđuju: stanje u oblasti naučnoistraživačke delatnosti; ciljevi koji se u oblasti nauke i tehnološkog razvoja žele postići na nivou Republike Srbije (u daljem tekstu: Republika), prioriteta i pravci naučnog i tehnološkog razvoja; ciljana sredstva za nauku i istraživanja koja se izdvajaju iz budžeta i privrede, izražena kao procenat bruto nacionalnog dohotka Republike Srbije; naučne oblasti i uže naučne discipline kao i interdisciplinarni i multidisciplinarni pravci koje treba posebno razvijati i materijalno podržavati radi dostizanja ciljeva u razvoju Republike Srbije; prioritetne potrebe u nauci i tehnološkom razvoju i prioriteta ulaganja u naučnoistraživačke

programe; materijalni i sistemski preduslovi za realizaciju Strategije, dinamika i faze realizacije; mere za sprovođenje Strategije i upravljanje njenom realizacijom; drugi elementi od značaja za sprovođenje Strategije.

Strategijom se određuju prioriteta za koordinaciju rada Fonda za nauku Republike Srbije i mreže institucija.

Strategija se donosi za period od pet godina.

2. Programi od opšteg interesa za Republiku

Član 12.

Opšti interes u naučnoistraživačkoj delatnosti, ostvaruje se putem programa institucionalnog finansiranja i drugih programa od opšteg interesa u skladu sa ovim zakonom, kao i putem projektnog finansiranja preko Fonda za nauku Republike Srbije u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad tog fonda.

Programi institucionalnog finansiranja kojim se ostvaruje opšti interes za Republiku Srbiju jesu:

- 1) Program institucionalnog finansiranja akreditovanih instituta čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave i instituta čiji je osnivač Srpska akademija nauka i umetnosti;
- 2) Program institucionalnog finansiranja instituta od nacionalnog značaja za Republiku Srbiju;
- 3) Program osnivanja i finansiranja novih instituta čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave i Srpska akademija nauka i umetnosti, u skladu sa ovim zakonom.

Drugi programi od opšteg interesa za Republiku jesu:

- 1) Program naučnoistraživačkog rada Srpske akademije nauka i umetnosti i Program naučnoistraživačkog rada Matice srpske;
- 2) Program sufinansiranja izgradnje stanova za potrebe mladih istraživača i naučnika u Republici Srbiji;
- 3) Program međunarodne naučne saradnje od značaja za Republiku Srbiju;
- 4) Program finansiranja naučnoistraživačkog rada centara izuzetnih vrednosti;
- 5) Program podsticanja i stipendiranja mladih i nadarenih za naučnoistraživački rad;
- 6) Program usavršavanja kadrova za naučnoistraživački rad;
- 7) Program projektnog finansiranja doktorskih akademskih studija;
- 8) Program nabavke naučne i stručne literature iz inostranstva i pristupa elektronskim naučnim i stručnim bazama podataka;
- 9) Program izdavanja naučnih publikacija i održavanja naučnih skupova;
- 10) Program sufinansiranja programskih aktivnosti naučno-obrazovnih centara, specijalizovanih organizacija i udruženja, koja se bave dodatnim obrazovanjem i usavršavanjem talentovanih učenika i studenata za bavljenje naučnoistraživačkim radom;
- 11) Program obezbeđivanja, održavanja, amortizacije i osiguranja naučnoistraživačke opreme i prostora za naučnoistraživački rad;
- 12) programi predviđeni Strategijom, uključujući i programe koji se odnose na naučnoistraživačku infrastrukturu i otvorenu nauku, kao i drugi programi predviđeni ovim zakonom;
- 13) Program finansiranja naučnoistraživačkog rada i plata istraživača angažovanih u akreditovanim naučnoistraživačkim organizacijama čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave i institutima čiji je osnivač Srpska akademija nauka i umetnosti;
- 14) Program stvaranja novog okvira za jačanje nacionalnih kapaciteta Republike Srbije u oblasti inženjerskih nauka i naprednih tehnologija u skladu sa ovim zakonom.

Programe iz stava 2. kao i programe iz stava 3. tač. 2)-14) ovog člana utvrđuje ministar nadležan za naučnoistraživačku delatnost (u daljem tekstu: ministar), uz prethodno pribavljeno mišljenje Nacionalnog saveta za naučni i tehnološki razvoj. Program naučnoistraživačkog rada Srpske akademije nauka i umetnosti i Program naučnoistraživačkog rada Matice srpske utvrđuje nadležni organ Srpske akademije nauka i umetnosti, odnosno Matice srpske.

Programe iz stava 3. tač. 2)-14) ovog člana, po pravilu, ministar donosi za period do pet godina. Ako se programi iz stava 3. tač. 2)-14), zbog objektivnih okolnosti ne realizuju u utvrđenim rokovima, ministar može odlukom produžiti realizaciju programa najviše za jednu godinu realizacije.

Finansiranje programa počinje, po pravilu, početkom kalendarske godine.

III. OBEZBEĐIVANJE KVALITETA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA I RAZVOJA NAUČNOISTRAŽIVAČKE DELATNOSTI

Član 13.

O obezbeđivanju kvaliteta naučnoistraživačkog rada i razvoju naučnoistraživačke delatnosti u Republici Srbiji staraju se:

- 1) Nacionalni savet za naučni i tehnološki razvoj;
- 2) Odbor za akreditaciju naučnoistraživačkih organizacija;
- 3) Komisija za sticanje naučnih zvanja;
- 4) Matični naučni odbori;
- 5) Zajednica instituta Srbije;
- 6) Konferencija univerziteta Srbije;
- 7) Odbor za međunarodnu saradnju i dijasporu;
- 8) Ministarstvo.

Lice imenovano u jedno od tela iz stava 1. tač. 1)-4) ovog člana ne može istovremeno da bude član drugog tela iz navedenih tačaka.

1. Nacionalni savet za naučni i tehnološki razvoj

Član 14.

Radi unapređenja naučnog i tehnološkog razvoja, kvaliteta naučnoistraživačkog rada i razvoja naučnoistraživačke delatnosti u Republici Srbiji, osniva se Nacionalni savet za naučni i tehnološki razvoj (u daljem tekstu: Nacionalni savet), kao najviše stručno i savetodavno telo u sistemu naučnoistraživačke delatnosti u Republici Srbiji.

Sastav Nacionalnog saveta

Član 15.

Nacionalni savet ima predsednika i 13 članova, iz reda akademika, istraživača u zvanju naučnog savetnika i redovnog profesora univerziteta i privrednika.

Predsednika i članove Nacionalnog saveta imenuje i razrešava Vlada, u skladu sa ovim zakonom.

Vlada imenuje predsednika Nacionalnog saveta iz reda redovnih profesora univerziteta i naučnih savetnika, na predlog ministra.

U Nacionalni savet Vlada imenuje: tri člana u zvanju naučnog savetnika zaposlena u institutima, sa liste kandidata koju predlaže Zajednica instituta Srbije, tri člana u zvanju redovnog profesora zaposlena na univerzitetima, sa liste kandidata koju predlaže Konferencija univerziteta Srbije, dva člana na predlog Srpske akademije nauka i umetnosti iz reda njenih članova, jednog člana na predlog Matice srpske, jednog člana u zvanju naučnog savetnika ili redovnog profesora u vojnoj - naučnoistraživačkoj ustanovi Ministarstva odbrane i Vojske Srbije na predlog Ministarstva odbrane, jednog člana na predlog Akademije inženjerskih nauka Srbije iz reda njenih članova i dva člana iz reda istaknutih privrednika sa liste kandidata koju predlaže Privredna komora Srbije.

Liste kandidata koje predlažu Zajednica instituta Srbije, Konferencija univerziteta Srbije i Privredna komora Srbije sadrže najmanje trostruko veći broj kandidata od broja iz stava 4. ovog člana koje Vlada imenuje u Nacionalni savet. Liste kandidata sadrže: ime i prezime kandidata, naučno, odnosno nastavno zvanje, funkciju, adresu elektronske pošte, kontakt telefon, organizaciju zaposlenja, kraću naučnu, odnosno poslovnu biografiju i oblast nauke kojom se bavi.

Ovlašćeni predlagači iz stava 4. ovog člana liste predloga kandidata dostavljaju Ministarstvu.

Prilikom imenovanja članova Nacionalnog saveta iz reda predstavnika organizacija koje obavljaju naučnoistraživačku delatnost vodi se računa o ravnomernoj zastupljenosti svih šest naučnih oblasti.

Naučne oblasti iz stava 7. ovog člana jesu: prirodno-matematičke, tehničko-tehnološke, medicinske, biotehničke, društvene i humanističke nauke (u daljem tekstu: naučne oblasti).

Nacionalni savet ima zamenika predsednika koga bira iz reda svojih članova, u skladu sa poslovnikom o radu.

Mandat predsednika i članova Nacionalnog saveta traje pet godina.

Predsednik i članovi Nacionalnog saveta mogu se imenovati najviše dva puta.

Vlada može razrešiti člana Nacionalnog saveta i pre isteka mandata, i to:

- 1) na lični zahtev;
- 2) ako ne ispunjava dužnosti člana Nacionalnog saveta ili neredovno dolazi na sednice ili svojim postupcima povredi ugled te dužnosti;
- 3) na obrazložen zahtev ovlašćenog predlagača, odnosno nadležnog organa Zajednice instituta Srbije, Konferencije univerziteta Srbije, Srpske akademije nauka i umetnosti, Matice srpske, Ministarstva odbrane, Akademije inženjerskih nauka Srbije, Privredne komore Srbije i ministarstva nadležnog za naučnoistraživačku delatnost.

Nadležnost Nacionalnog saveta

Član 16.

Nacionalni savet:

- 1) prati stanje i razvoj naučnoistraživačke delatnosti u Republici Srbiji;
- 2) daje mišljenje na tekst nacрта strategije naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije;
- 3) podnosi Ministarstvu izveštaj o ostvarenim rezultatima i o ukupnoj realizaciji Strategije;
- 4) podnosi inicijativu Ministarstvu za izmenu Strategije;
- 5) predlaže ministru naučne oblasti, grane i discipline za koje se obrazuju matični naučni odbori;
- 6) utvrđuje i predlaže ministru listu kandidata za članove matičnih naučnih odbora koja sadrži dvostruko veći broj članova od onog koji će se imenovati odlukom ministra, posle sprovedenog javnog poziva;
- 7) podnosi godišnji izveštaj o stanju u nauci za prethodnu godinu, sa predlozima i sugestijama za narednu godinu, najkasnije do 1. oktobra, koji usvaja Vlada;
- 8) daje prethodno mišljenje na programe od opšteg interesa za Republiku Srbiju, a koje utvrđuje ministar;
- 9) daje mišljenje na petogodišnji izveštaj naučnoistraživačkih organizacija o realizaciji programa institucionalnog finansiranja koje razmatra ministar;
- 10) daje prethodno mišljenje na akt o sticanju istraživačkih i naučnih zvanja iz člana 30. stav 1. tačka 5) ovog zakona;
- 11) imenuje i razrešava članove Komisije za sticanje naučnih zvanja;
- 12) donosi akt o vrednovanju naučnoistraživačkog rada i postupku akreditacije instituta, integrisanih univerziteta, fakulteta i centara izuzetnih vrednosti;
- 13) odlučuje u drugom stepenu po žalbama u postupku akreditacije naučnoistraživačkih organizacija;
- 14) odlučuje u drugom stepenu po žalbama u postupku izbora u naučna zvanja;
- 15) ostvaruje međunarodnu stručnu saradnju, kao i saradnju sa odgovarajućim telom u oblasti visokog obrazovanja, i drugim organima i organizacijama;
- 16) obavlja i druge poslove, u skladu sa ovim zakonom i poslovníkom.

Nacionalni savet donosi poslovník.

Akt iz stava 1. tačka 12) ovog člana objavljuju se u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Rad Nacionalnog saveta

Član 17.

Nacionalni savet radi na sednicama.

Rad Nacionalnog saveta je javan.

Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, Nacionalni savet može da obrazuje komisije, odbore i druga stručna i radna tela (u daljem tekstu: radna tela).

Način rada i odlučivanja uređuju se poslovníkom Nacionalnog saveta.

Kada Nacionalni savet razmatra pitanja koja čine deo ukupne politike Republike Srbije u oblasti nauke, a koja su u vezi sa oblastima obrazovanja, zdravstva, privrede, umetnosti i kulture, tada usaglašava stavove sa odgovarajućim organima, telima i institucijama u čijoj su nadležnosti pitanja iz tih oblasti.

2. Odbor za akreditaciju naučnoistraživačkih organizacija

Član 18.

Radi obavljanja poslova vrednovanja kvaliteta i efikasnosti naučnoistraživačkog rada (u daljem tekstu: akreditacija) naučnoistraživačkih organizacija sa svojstvom pravnog lica, i to: naučnih instituta, istraživačko-razvojnih instituta, instituta od nacionalnog značaja za Republiku Srbiju, fakulteta, integrisanih univerziteta i naučnoistraživačkih organizacija iz oblasti odbrane i Vojske Srbije (u daljem tekstu: naučnoistraživačke organizacije), obrazuje se Odbor za akreditaciju naučnoistraživačkih organizacija (u daljem tekstu: Odbor za akreditaciju).

Odbor za akreditaciju je nezavisno stručno telo koje se u svom radu pridržava načela stručnosti, objektivnosti i međunarodno priznatih standarda i kriterijuma naučnoistraživačkog rada.

Sastav Odbora za akreditaciju

Član 19.

Odbor za akreditaciju ima 13 članova, iz reda akademika, istraživača u zvanju naučnog savetnika i redovnog profesora univerziteta.

Članove Odbora za akreditaciju imenuje i razrešava ministar, i to: šest članova na predlog Zajednice instituta Srbije, šest članova na predlog Konferencije univerziteta i jednog člana na predlog Srpske akademije nauka i umetnosti.

Prilikom imenovanja članova Odbora za akreditaciju vodi se računa o ravnomernoj zastupljenosti svih šest naučnih oblasti.

Odbor za akreditaciju ima predsednika i zamenika predsednika, koje imenuje iz reda svojih članova.

Mandat predsednika, zamenika predsednika i članova Odbora za akreditaciju traje četiri godine, uz mogućnost još jednog izbora.

Član Odbora može da bude razrešen i pre isteka mandata, i to: na lični zahtev, na obrazložen zahtev ovlašćenog predlagača ili obrazložen zahtev većine od ukupnog broja članova Odbora za akreditaciju.

Nadležnost Odbora za akreditaciju

Član 20.

Odbor za akreditaciju:

- 1) predlaže Nacionalnom savetu akt o vrednovanju naučnoistraživačkog rada i postupku akreditacije instituta, integrisanih univerziteta, fakulteta i centara izuzetnih vrednosti;
- 2) sprovodi postupak akreditacije naučnoistraživačkih organizacija;
- 3) ostvaruje saradnju sa odgovarajućim telom u oblasti visokog obrazovanja;
- 4) ostvaruje međunarodnu saradnju u oblasti vrednovanja naučnoistraživačkog rada sa odgovarajućim telima i institucijama u Evropi i svetu;
- 5) obavlja druge stručne poslove, u skladu sa ovim zakonom i poslovníkom.

Odbor za akreditaciju donosi poslovník.

Za potrebe sprovođenja postupka akreditacije, Odbor za akreditaciju obrazuje stručne timove koji razmatraju pojedinačne zahteve za sprovođenje postupka akreditacije.

Članove stručnih timova Odbor za akreditaciju imenuje iz reda međunarodno priznatih naučnika, profesora univerziteta i stručnjaka.

Odbor za akreditaciju može angažovati priznatog naučnika ili stručnjaka iz inostranstva radi obavljanja određenih stručnih poslova u postupku akreditacije.

Postupak akreditacije

Član 21.

Odbor za akreditaciju sprovodi postupak akreditacije svake pete godine na zahtev naučnoistraživačke organizacije (redovni postupak), ili u kraćem roku, na zahtev Ministarstva (vanredni postupak). Redovni postupak za

akreditaciju instituta od nacionalnog značaja sprovodi se svake desete godine.

Zahtev za akreditaciju za obavljanje naučnoistraživačke delatnosti mogu podneti organizacije sa svojstvom pravnog lica, i to: instituti, fakulteti, univerziteti, visokoškolske ustanove za potrebe policijskog obrazovanja, naučnoistraživačke organizacije iz oblasti odbrane i Vojske Srbije.

Zahtev za akreditaciju u statusu centra izuzetnih vrednosti, koji može steći unutrašnja organizaciona jedinica u institutu, odnosno visokoškolskoj ustanovi upisanoj u Registar naučnoistraživačkih organizacija, podnosi taj institut, odnosno visokoškolska ustanova, ako je unutrašnja organizaciona jedinica ispunila uslove propisane aktom iz člana 16. stav 1. tačka 12) ovog zakona.

Za naučnoistraživačke organizacije iz oblasti odbrane i Vojske Srbije, koje nemaju svojstvo pravnog lica, zahtev za akreditaciju podnosi ministarstvo nadležno za poslove odbrane.

Za organizaciju koja nije upisana u Registar naučnoistraživačkih organizacija, osnivač podnosi zahtev za akreditaciju Odboru za akreditaciju.

Za organizaciju koja nije upisana u Registar naučnoistraživačkih organizacija, Odbor za akreditaciju ocenjuje kvalitet i rezultate njenog naučnoistraživačkog rada za period od pet godina u odnosu na datum podnošenja zahteva.

Po prijemu zahteva iz st. 1. i 5. ovog člana, Odbor za akreditaciju obavlja proveru kvaliteta naučnoistraživačkog rada, u skladu sa ovim zakonom, donosi odluku u roku od 90 dana od dana prijema zahteva i dostavlja je Ministarstvu i osnivaču.

Odbor za akreditaciju može doneti odluku kojom se usvaja ili odbija zahtev za akreditaciju naučnoistraživačke organizacije.

Na osnovu odluke o usvajanju zahteva za akreditaciju, registrovana naučnoistraživačka organizacija zadržava prava koja je stekla upisom u Registar naučnoistraživačkih organizacija.

Osnivač naučnoistraživačke organizacije, odnosno naučnoistraživačka organizacija, može da podnese žalbu Nacionalnom savetu u roku od 15 dana od dana prijema odluke kojom je odbijen zahtev za akreditaciju.

Nacionalni savet u roku od 30 dana od prijema žalbe donosi rešenje kojim može odbiti žalbu, poništiti rešenje u celini ili delimično i sam odlučiti o upravnoj stvari, poništiti rešenje i vratiti predmet Odboru za akreditaciju na ponovno odlučivanje.

Odbor za akreditaciju je dužan da u roku od 30 dana od dana prijema rešenja Nacionalnog saveta o poništavanju prvostepene odluke i vraćanju na ponovno odlučivanje donese odluku.

Konačna odluka kojom se odbija zahtev za akreditaciju predstavlja osnov za brisanje naučnoistraživačke organizacije iz Registra naučnoistraživačkih organizacija.

Osnivač naučnoistraživačke organizacije, odnosno naučnoistraživačka organizacija, koja je dobila odluku kojom se odbija zahtev za akreditaciju ima pravo da ponovi zahtev za akreditaciju po isteku godine dana od dana prijema konačne odluke o akreditaciji.

3. Komisija za sticanje naučnih zvanja

Član 22.

Radi odlučivanja o sticanju naučnih zvanja viši naučni saradnik i naučni savetnik, obrazuje se Komisija za sticanje naučnih zvanja (u daljem tekstu: Komisija).

Sastav Komisije

Član 23.

Komisija ima 17 članova, iz reda akademika, naučnih savetnika i redovnih profesora univerziteta.

Predsednika, zamenika predsednika i članove Komisije imenuje Nacionalni savet, i to: osam članova na predlog Zajednice instituta Srbije (od kojih najmanje dva iz redova instituta od nacionalnog značaja), šest članova na predlog Konferencije univerziteta, dva člana na predlog Srpske akademije nauka i umetnosti i jednog člana na predlog ministra.

Prilikom imenovanja članova Komisije vodi se računa o zastupljenosti svih šest naučnih oblasti.

Nacionalni savet može razrešiti člana Komisije pre isteka mandata, na lični zahtev ili na obrazložen zahtev ovlašćenog predlagача, ako ne dolazi redovno na sednice, ako prekrši poslovnik o radu Komisije ili na predlog Odbora za etiku u nauci.

Mandat predsednika, zamenika predsednika kao i članova Komisije traje četiri godine sa mogućnošću još jednog imenovanja.

Rad Komisije

Član 24.

Komisija radi na sednicama.

Komisija odlučuje o sticanju naučnog zvanja viši naučni saradnik i naučni savetnik u skladu sa ovim zakonom.

Komisija donosi poslovnik.

4. Matični naučni odbori

Član 25.

Ministar obrazuje matične naučne odbore, kao stručna tela za sve naučne oblasti, grane ili discipline.

Sastav matičnog naučnog odbora

Član 26.

Matični naučni odbor ima najmanje sedam, a najviše devet članova, u zavisnosti od toga za koju se naučnu oblast, granu ili disciplinu obrazuje.

Predsednik, zamenik predsednika i članovi matičnog naučnog odbora su istraživači u zvanju naučnog savetnika ili redovnog profesora univerziteta.

Ministarstvo raspisuje javni poziv za predlaganje kandidata za članove matičnih naučnih odbora.

Javnim pozivom, pored roka za dostavljanje predloga kandidata, određuje se da predlog sadrži i sledeće podatke: ime i prezime kandidata, naučno, odnosno nastavno zvanje, organizaciju zaposlenja, adresu elektronske pošte, kontakt telefon, kraću naučnu biografiju i oblast nauke kojom se kandidat za člana matičnog naučnog odbora bavi.

Pravo da predlažu kandidate za članove matičnih naučnih odbora imaju naučna i nastavno-naučna veća naučnoistraživačke organizacije i Srpska akademija nauka i umetnosti.

Posle sprovedenog javnog poziva, članove matičnih naučnih odbora imenuje ministar sa liste kandidata koju je utvrdio Nacionalni savet.

Prilikom imenovanja članova matičnih naučnih odbora vodi se računa o ravnomernoj zastupljenosti naučnih grana i disciplina u okviru naučne oblasti, kao i o kompetentnosti istraživača za naučnu oblast, granu i disciplinu za koju se obrazuje matični naučni odbor.

Mandat predsednika, zamenika predsednika kao i članova matičnih naučnih odbora traje pet godina sa mogućnošću još jednog imenovanja.

Predsednika i zamenika predsednika matičnog naučnog odbora biraju članovi matičnog naučnog odbora, većinom glasova svih članova matičnog naučnog odbora.

Ministar može razrešiti predsednika, zamenika predsednika i člana matičnog naučnog odbora, i pre isteka mandata iz stava 8. ovog člana, i to: na lični zahtev, ako ne dolazi redovno na sednice, ako prekrši poslovnik matičnog naučnog odbora ili na predlog Odbora za etiku u nauci.

Nadležnost matičnog naučnog odbora

Član 27.

Matični naučni odbor:

- 1) odlučuje o sticanju naučnog zvanja naučni saradnik;
- 2) daje mišljenje Komisiji o kvalitetu naučnoistraživačkog rada i doprinosu istraživača - kandidata za izbor i reizbor u naučno zvanje viši naučni saradnik i naučni savetnik, u skladu sa ovim zakonom;
- 3) daje Ministarstvu mišljenje o godišnjem izveštaju naučnoistraživačkih organizacija o realizaciji programa institucionalnog finansiranja, utvrđenih ovim zakonom;
- 4) daje mišljenje na akt o kategorizaciji i rangiranju naučnih časopisa;
- 5) predlaže člana u Komisiju za utvrđivanje predloga godišnje liste kategorisanih časopisa;

6) odlučuje u drugom stepenu po prigovoru istraživača na odluku naučnog veća instituta o izboru u zvanje istraživač - saradnik;

7) daje prethodno mišljenje ministru na akt o sticanju istraživačkih i naučnih zvanja iz člana 30. stav 1. tačka 5) ovog zakona;

8) daje mišljenje, priprema izveštaje i druge materijale na zahtev ministra, Nacionalnog saveta, Odbora za akreditaciju i Komisije;

9) obavlja i druge poslove, u skladu sa ovim zakonom i aktom o obrazovanju.

Matični naučni odbor donosi poslovnik.

Matični naučni odbor podnosi ministru izveštaj o svom radu najmanje jednom godišnje.

5. Zajednica instituta Srbije

Član 28.

Radi ostvarivanja zajedničkih interesa, razvoja i organizacije naučnoistraživačkog rada, naučnoistraživačke saradnje, međusobnog povezivanja i saradnje sa odgovarajućim oblicima udruživanja u oblasti visokog obrazovanja, razvijanja međunarodne saradnje, negovanja naučne kritike i vrednovanja sopstvenog naučnoistraživačkog rada, usklađivanja nabavke i korišćenja naučnoistraživačke opreme i laboratorijskog prostora, nabavke i korišćenja naučnih publikacija, instituti se udružuju u Zajednicu instituta Srbije (u daljem tekstu: Zajednica).

Zajednica ima status pravnog lica, u skladu sa zakonom.

Zajednicu čine instituti na teritoriji Republike Srbije koji su upisani u Registar naučnoistraživačkih organizacija.

Na osnivanje, organizaciju i rad Zajednice primenjuju se propisi kojima se uređuju udruženja.

Zajednica bira svoje predstavnike u telima i komisijama u skladu sa ovim zakonom.

Organizacija, način rada, imenovanje organa upravljanja i stručnih tela Zajednice uređuju se statutom Zajednice.

Zajednica obavlja poslove u skladu sa statutom Zajednice i ovim zakonom.

6. Odbor za međunarodnu naučnu saradnju i dijasporu

Član 29.

U cilju jačanja svih aktivnosti na polju međunarodne naučne saradnje kao i uključivanja dijaspore u naučnoistraživački rad u Republici Srbiji, obrazuje se Odbor za međunarodnu naučnu saradnju i dijasporu (u daljem tekstu: Odbor).

Predsednik, zamenik predsednika i članovi Odbora su istraživači i stručnjaci sa iskustvom u međunarodnoj saradnji.

Ministarstvo raspisuje javni poziv za predlaganje kandidata za članove Odbora.

Nakon sprovedenog javnog poziva članove odbora imenuje ministar.

Mandat predsednika, zamenika predsednika kao i članova Odbora traje tri godine sa mogućnošću još jednog imenovanja.

Ministar može razrešiti predsednika, zamenika predsednika i člana Odbora i pre isteka mandata iz stava 5. ovog člana, i to: na lični zahtev, ako ne dolazi redovno na sednice, ako prekrši poslovnik o radu Odbora ili na predlog Odbora za etiku u nauci.

Odbor:

1) predlaže ministru mere za praćenje i pospešivanje međunarodne saradnje;

2) pruža stručnu podršku u praćenju realizacije programa ministarstva iz oblasti međunarodne saradnje;

3) pruža stručnu pomoć nacionalnim predstavnicima u programskim odborima evropskih i drugih međunarodnih naučnih programa da zauzmu stav o pitanjima;

4) doprinosi povećanju vidljivosti naučnoistraživačkih organizacija i njihovih rezultata u inostranstvu;

5) pruža stručnu pomoć u povezivanju istraživača u dijaspori sa naučnoistraživačkim organizacijama i istraživačima u Republici Srbiji;

6) obavlja i druge poslove, u skladu sa ovim zakonom i aktom o imenovanju.

Odbor donosi poslovnik.

Odbor podnosi ministru izveštaj o svom radu jednom godišnje.

Ministar može obrazovati i druge komisije za saradnju sa posebnim međunarodnim telima i organizacijama.

7. Ministarstvo

Član 30.

Ministarstvo:

- 1) predlaže Vladi politiku u oblasti naučnoistraživačke delatnosti;
- 2) prati i podstiče razvoj naučnoistraživačke delatnosti u Republici Srbiji;
- 3) raspodeljuje finansijska sredstva iz budžeta Republike Srbije naučnoistraživačkim organizacijama za ostvarivanje programa utvrđenih u članu 12. ovog zakona i kontroliše njihovo namensko korišćenje;
- 4) donosi rešenje o ispunjenosti uslova za obavljanje naučnoistraživačke delatnosti od opšteg interesa, u skladu sa ovim zakonom;
- 5) donosi akt o sticanju istraživačkih i naučnih zvanja, kojim se uređuje postupak i način vrednovanja, i kvantitativno i kvalitativno iskazivanje naučnoistraživačkih rezultata istraživača, uz prethodno pribavljeno mišljenje Nacionalnog saveta, Komisije i matičnih naučnih odbora;
- 6) donosi akt o kategorizaciji i rangiranju naučnih časopisa;
- 7) obrazuje Komisiju za utvrđivanje predloga godišnje liste kategorisanih časopisa;
- 8) utvrđuje godišnju listu kategorisanih časopisa posebnim aktom ministra, na predlog komisije iz tačke 7) ovog člana;
- 9) vodi Registar naučnoistraživačkih organizacija i Registar istraživača, u skladu sa ovim zakonom;
- 10) ostvaruje međunarodnu naučnu i tehnološku saradnju i stara se o povezivanju i uključivanju naučnoistraživačkih organizacija u evropski i međunarodni istraživački prostor;
- 11) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Aktom iz stava 1. tačka 6) ovog člana uređuje se rangiranje, kategorizacija, postupak utvrđivanja liste kategorizacije, uslove za uređivanje naučnih časopisa i naučne discipline u okviru kojih se vrši rangiranje, kao i drugi elementi od značaja za kategorizaciju i rangiranje časopisa i njihovo odlaganje u repozitorijum. Repozitorijum predstavlja elektronsku arhivu naučnih časopisa, koji za potrebe kategorizacije vodi Narodna biblioteka Srbije.

Članove komisije iz stava 1. tačka 7) ovog člana imenuje ministar tako što svaki matični naučni odbor predlaže svog predstavnika, iz reda članova matičnog naučnog odbora. Predsednika Komisije imenuje ministar iz reda članova koje su predložili matični naučni odbori. Komisija donosi poslovnik.

Član 31.

Stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe tela iz člana 13. stav 1. tač. 1)-4) ovog zakona, obavlja Ministarstvo.

Sredstva za rad tela iz stava 1. ovog člana obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Član 32.

Vlada donosi akt kojim se utvrđuju kriterijumi i način finansiranja Nacionalnog saveta, kao i naknada za rad članova Nacionalnog saveta.

Ministar donosi akt kojim se utvrđuju kriterijumi naknada za rad članova i način finansiranja tela iz člana 13. stav 1. tač. 2)-4) ovog zakona, kao i naknada za rad članova tih tela.

IV. ORGANIZACIJE KOJE OBAVLJAJU NAUČNOISTRAŽIVAČKU DELATNOST

Institucije od nacionalnog značaja

Član 33.

Srpska akademija nauka i umetnosti i Matica srpska su institucije od nacionalnog značaja.

Osnivanje i rad Srpske akademije nauka i umetnosti i instituta čiji je ona osnivač uređuju se posebnim zakonom, odnosno aktima u skladu sa tim zakonom.

Osnivanje i rad Matice srpske uređuju se posebnim zakonom.

Instituti

Član 34.

Institut, u smislu ovog zakona, jeste naučnoistraživačka organizacija koja obavlja naučnoistraživačku delatnost od opšteg interesa, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Visokoškolske ustanove

Član 35.

Visokoškolske ustanove obavljaju naučnoistraživačku delatnost u skladu sa ovim zakonom.

V. INSTITUTI

1. Osnivanje i obavljanje naučnoistraživačke delatnosti od opšteg interesa

Član 36.

Institut se može osnovati kao ustanova, u skladu sa propisima o javnim službama, ili kao privredno društvo, u skladu sa propisima o privrednim društvima.

Član 37.

Osnivač instituta može biti Republika Srbija, autonomna pokrajina, Srpska akademija nauka i umetnosti, jedinica lokalne samouprave, domaće i strano pravno i fizičko lice, u skladu sa zakonom.

Kad institut osniva više osnivača, njihova međusobna prava, obaveze i odgovornosti uređuju se ugovorom.

Pre donošenja akta o osnivanju, osnivač usvaja elaborat o opravdanosti osnivanja instituta, koji dostavlja Ministarstvu i Odboru za akreditaciju.

Kada je osnivač instituta Republika Srbija, akt o osnivanju i ukidanju instituta donosi Vlada. Kada je osnivač instituta autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, akt o osnivanju i ukidanju instituta donosi nadležni pokrajinski organ, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

Institute koji obavljaju naučnoistraživačku delatnost za potrebe odbrane i unutrašnjih poslova osniva i ukida Vlada, u skladu sa uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Vlada, na osnovu sporazumnog predloga Ministarstva i ministarstva nadležnog za odbranu, odnosno ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, bliže uređuje uslove i način ostvarivanja naučnoistraživačke delatnosti u oblasti odbrane i unutrašnjih poslova, kao i položaj istraživača, u pogledu osobenosti vezanih za ciljeve i prirodu istraživanja od značaja za odbranu i unutrašnje poslove.

Član 38.

Institut čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina, Srpska akademija nauka i umetnosti i jedinica lokalne samouprave posluje sredstvima u javnoj svojini.

Institut čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave koristi nepokretnosti i druga sredstva, u skladu sa zakonom kojim se uređuju sredstva u javnoj svojini.

Član 39.

Delatnost i organizacija instituta uređuje se statutom.

Institut može promeniti naziv, sedište, delatnost, oblik organizovanja, i vršiti statusne promene, uz saglasnost osnivača, odnosno vlasnika.

Pod statusnom promenom instituta, u smislu ovog zakona, podrazumeva se spajanje, podela i odvajanje.

Institut čiji je osnivač Republika Srbija može vršiti promene iz st. 2. i 3. ovog člana uz prethodno pribavljenu saglasnost Vlade.

Član 40.

Naučnoistraživačka organizacija, pored naučnoistraživačke delatnosti, može obavljati i druge poslove kojima se komercijalizuju rezultati naučnog i istraživačkog rada pod uslovom da se tim poslovima ne ugrožava kvalitet naučnoistraživačkog rada.

U cilju komercijalizacije rezultata naučnoistraživačkog rada, podsticanja preduzetništva i poslovnog povezivanja, institut može biti osnivač start up i spin off kompanija, centra za transfer tehnologije, inovacionog centra, poslovno-tehnološkog inkubatora, naučno-tehnološkog parka i drugih organizacija, u skladu sa zakonom.

2. Vrste instituta

Član 41.

Institut može obavljati naučnoistraživačku delatnost kao: naučni institut; istraživačko-razvojni institut; institut od nacionalnog značaja za Republiku Srbiju.

Član 42.

Prema vlasničkoj strukturi, institut može biti: državni i privatni.

Državni institut, u smislu ovog zakona, jeste institut čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, odnosno institut sa većinskim državnim kapitalom.

Privatni institut, u smislu ovog zakona, jeste institut čiji je osnivač fizičko ili pravno lice, ili institut u kome je većinski privatni kapital.

Član 43.

Naučni institut se osniva, odnosno organizuje kao ustanova, u skladu sa propisima o javnim službama.

Istraživačko-razvojni institut osniva se, odnosno organizuje kao ustanova, u skladu sa propisima o javnim službama, ili kao privredno društvo, u skladu sa propisima o privrednim društvima, osim ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Organizacija, obavljanje delatnosti i druga pitanja od značaja za rad instituta uređuju se statutom instituta.

Institut u svom sastavu može imati regionalne naučne centre, kao svoje organizacione delove, u skladu sa statutom.

Naučni institut

Član 44.

Naučni institut jeste ustanova čiju pretežnu delatnost čine osnovna istraživanja i primenjena istraživanja koja su u funkciji valorizacije rezultata osnovnih istraživanja.

Član 45.

Naučni institut može obavljati naučnoistraživačku delatnost radi ostvarivanja opšteg interesa, ako:

- 1) ima program naučnoistraživačkog rada;
- 2) rezultatima naučnoistraživačkog rada doprinosi razvoju nauke, odnosno doprinosi opštem fondu znanja;
- 3) ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje 20 istraživača kompetentnih za oblast nauke kojom se institut bavi, od kojih najmanje deset istraživača u naučnim ili nastavnim zvanjima (od kojih najmanje tri u zvanju viši naučni saradnik ili naučni savetnik, odnosno u odgovarajućem nastavnim zvanju) i deset istraživača u zvanju istraživač - saradnik ili višem zvanju;
- 4) ima program razvoja naučnoistraživačkog podmlatka;
- 5) ima odgovarajući prostor, opremu i druga sredstva za ostvarivanje programa od opšteg interesa;
- 6) ima naučno-informativnu dokumentaciju i bibliotečko-informacioni centar u skladu sa zakonom kojim se uređuje bibliotečko-informaciona delatnost.

Naučni institut u oblasti društvenih i humanističkih nauka može obavljati naučnoistraživačku delatnost od opšteg interesa ako, pored uslova utvrđenih u stavu 1. tač. 1), 2), 4), 5) i 6) ovog člana, ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje 12 istraživača kompetentnih za oblast nauke kojom se institut bavi, od kojih najmanje sedam istraživača u naučnim, odnosno nastavnim zvanjima i pet istraživača u zvanju istraživač - saradnik ili višem zvanju.

Istraživačko-razvojni institut

Član 46.

Istraživačko-razvojni institut jeste ustanova, odnosno privredno društvo čiju pretežnu delatnost čine primenjena i razvojna istraživanja usmerena ka zadovoljavanju potreba neposrednih korisnika rezultata istraživanja, i osnovna istraživanja kao osnova za primenjena i razvojna istraživanja.

Član 47.

Istraživačko-razvojni institut može obavljati naučnoistraživačku delatnost radi ostvarivanja opšteg interesa, ako:

- 1) ima program naučnoistraživačkog rada;
- 2) rezultatima svojih istraživanja doprinosi razvoju novih proizvoda i uređaja, sorti i vrsta, kao i uvođenju novih ili poboljšanju postojećih tehnoloških postupaka, sistema i usluga;
- 3) obavlja transfer znanja i tehnologija;
- 4) ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje 12 istraživača kompetentnih za oblast nauke kojom se institut bavi, od kojih najmanje sedam istraživača u naučnim ili nastavnim zvanjima (od kojih najmanje jedan u zvanju viši naučni saradnik ili naučni savetnik, odnosno u odgovarajućem nastavnom zvanju) i pet istraživača u zvanju istraživač - saradnik ili višem zvanju;
- 5) ima program razvoja naučnoistraživačkog podmlatka;
- 6) ima odgovarajući prostor, opremu i druga sredstva za ostvarivanje programa od opšteg interesa;
- 7) ima naučno-informativnu dokumentaciju i bibliotečko-informacioni centar u skladu sa zakonom kojim se uređuje bibliotečko-informaciona delatnost.

Institut od nacionalnog značaja za Republiku Srbiju

Član 48.

Institut od nacionalnog značaja za Republiku Srbiju (u daljem tekstu: institut od nacionalnog značaja) je vrhunska naučnoistraživačka ustanova od posebnog nacionalnog značaja za jednu ili više srodnih naučnih oblasti koja obavlja istraživanja od prioritetnog značaja za naučni, obrazovni, kulturni i ukupni društveno-ekonomski razvoj Republike Srbije.

Institut od nacionalnog značaja obavlja istraživanja koja imaju za cilj: razvoj i unapređenje opšteg fonda znanja, posebno, u oblasti nauke, odnosno naučnih disciplina za koje je osnovan; podizanje tehničko-tehnološkog nivoa; valorizovanje rezultata istraživanja i širenje naučnih saznanja; obrazovanje i osposobljavanje kadrova za naučnoistraživački rad.

Radi ostvarivanja istraživanja iz stava 2. ovog člana, institut od nacionalnog značaja utvrđuje desetogodišnji program naučnoistraživačkog rada, usaglašen sa ciljevima i prioritetima koji su utvrđeni strategijama.

Institut od nacionalnog značaja može da učestvuje u izvođenju programa doktorskih i master akademskih studija, u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Član 49.

Status instituta od nacionalnog značaja može steći naučni, odnosno istraživačko-razvojni institut, na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Akt o sticanju statusa instituta od nacionalnog značaja donosi Vlada.

Institut koji je stekao status instituta od nacionalnog značaja upisuje se sa tom naznakom u Registar naučnoistraživačkih organizacija Ministarstva.

Institut koji je, u skladu sa ovim zakonom, stekao status instituta od nacionalnog značaja, uz naziv instituta unosi i oznaku: „Institut od nacionalnog značaja za Republiku Srbiju“.

Institut od nacionalnog značaja ima organe u skladu sa ovim zakonom.

Institut od nacionalnog značaja finansira se u skladu sa ovim zakonom.

Član 50.

Status instituta od nacionalnog značaja može steći naučni, odnosno istraživačko-razvojni institut i institut čiji je osnivač Srpska akademija nauka i umetnosti, ako pored uslova iz člana 48. st. 1. i 2. ovog zakona, ispunjava i sledeće uslove:

- 1) da je upisan u Registar naučnoistraživačkih organizacija Ministarstva;
- 2) da ga je osnovala Republika ili Srpska akademija nauka i umetnosti i da posluje sredstvima u javnoj svojini;

- 3) da obavlja istraživanja iz naučne oblasti za koju je osnovan, najmanje 20 godina pre podnošenja prijave (zahteva) za akreditaciju za sticanje statusa instituta od nacionalnog značaja za Republiku Srbiju;
- 4) da ima desetogodišnji program naučnoistraživačkog rada, usaglašen s ciljevima i prioritetima koji su utvrđeni strategijama;
- 5) da ostvaruje vrhunske rezultate u svojoj oblasti istraživanja u periodu od najmanje deset godina, uzimajući u obzir posebnosti instituta koja realizuju multidisciplinarna istraživanja;
- 6) da ima uspostavljenu i razvijenu međunarodnu naučnu saradnju, posebno sa institucijama od nacionalnog značaja u drugim državama;
- 7) da ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje 50 istraživača u naučnim, odnosno nastavnim zvanjima, odnosno 35 istraživača u oblasti društvenih i humanističkih nauka, od kojih najmanje 50% u naučnom zvanju naučni savetnik, viši naučni saradnik odnosno nastavnim zvanjima redovni profesor i vanredni profesor, kompetentnih za oblast nauke ili naučne discipline kojima se institut bavi;
- 8) da ima program razvoja naučnoistraživačkog podmlatka;
- 9) da ima odgovarajući prostor, kapitalnu naučnoistraživačku opremu i druga sredstva za ostvarivanje programa od opšteg interesa i prioriternih programa koji su utvrđeni strategijama;
- 10) da ima naučno-informativnu dokumentaciju i bibliotečko-informacioni centar u skladu sa zakonom kojim se uređuje bibliotečko-informaciona delatnost.

Institut čiji je osnivač Srpska akademija nauka i umetnosti može steći status instituta od nacionalnog značaja po uslovima predviđenim stavom 1. tač. 1)-10) a po uslovima predviđenim za institute u oblasti društvenih i humanističkih nauka.

Član 51.

Institut od nacionalnog značaja podleže postupku akreditacije (redovni i vanredni postupak), u skladu sa ovim zakonom.

Zahtev za akreditaciju radi sticanja statusa instituta od nacionalnog značaja može podneti naučni, odnosno istraživačko-razvojni institut koji je upisan u Registar naučnoistraživačkih organizacija Ministarstva.

Ispunjenost uslova propisanih ovim zakonom i aktom kojim se uređuje vrednovanje naučnoistraživačkog rada i postupak akreditacije utvrđuje Odbor za akreditaciju naučnoistraživačkih organizacija i donosi odluku o akreditaciji instituta radi sticanja statusa instituta od nacionalnog značaja.

Na osnovu odluke o akreditaciji, a na predlog Ministarstva, Vlada donosi akt o sticanju statusa instituta od nacionalnog značaja.

Status instituta od nacionalnog značaja, institut može izgubiti ako prestane da ispunjava uslove propisane ovim zakonom, odnosno ako Odbor za akreditaciju u redovnom ili vanrednom postupku donese negativnu odluku o akreditaciji tog instituta.

Akt o oduzimanju statusa instituta od nacionalnog značaja donosi Vlada, na predlog Ministarstva.

Akt Vlade o sticanju ili oduzimanju statusa instituta od nacionalnog značaja objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Član 52.

Institut od nacionalnog značaja pored obaveza navedenih u članu 9. ovog zakona ima i sledeće obaveze:

- 1) da učestvuje u izradi strateških i drugih dokumenata u naučnoj oblasti kojom se bavi, na zahtev osnivača;
- 2) da omogućava bez naknade pristup i korišćenje kapitalne naučnoistraživačke opreme u nekomercijalne svrhe drugim akreditovanim naučnoistraživačkim organizacijama koje se institucionalno finansiraju iz budžeta Republike Srbije;
- 3) da sprovodi bez naknade postupak utvrđivanja predloga odluka za sticanje naučnih zvanja po zahtevu istraživača koji nisu zaposleni, povratnicima iz inostranstva i istraživačima koji to pravo nisu mogli da ostvare u matičnoj instituciji uz odgovarajuće obrazloženje.

Član 53.

Ako institut ispunjava uslove utvrđene u čl. 45, 47. i 50. ovog zakona i ako je Odbor za akreditaciju doneo odluku o akreditaciji tog instituta, Ministarstvo donosi rešenje o ispunjenosti uslova za obavljanje naučnoistraživačke delatnosti od opšteg interesa.

Na osnovu rešenja iz stava 1. ovog člana, Ministarstvo vrši upis instituta u Registar naučnoistraživačkih organizacija.

Upotreba i korišćenje naziva institut

Član 54.

Organizacija koja nije upisana u Registar naučnoistraživačkih organizacija kao naučnoistraživačka organizacija, u skladu sa ovim zakonom, ne može u svom poslovnom imenu da sadrži nazive: „naučni institut“, „istraživačko-razvojni institut“ i „institut od nacionalnog značaja“.

Oblici saradnje naučnoistraživačkih organizacija i učešće instituta u visokom obrazovanju

Član 55.

Naučnoistraživačke organizacije iz čl. 33–35. ovog zakona mogu da sarađuju i učestvuju u ostvarivanju zajedničkih naučnoistraživačkih programa i projekata, kroz obrazovanje zajedničkih istraživačkih timova, na određenom projektnom zadatku.

Naučnoistraživačke organizacije mogu da ostvaruju saradnju i u zajedničkom učešću u realizaciji međunarodnih programa i projekata, projekata sa privredom, kao i u zajedničkom korišćenju naučnoistraživačke, laboratorijske i druge infrastrukturne opreme.

Međusobna prava i obaveze u ostvarivanju saradnje iz st. 1. i 2. ovog člana naučnoistraživačke organizacije uređuju ugovorom, u skladu sa svojim opštim aktima, odnosno statutima.

Član 56.

Institut može učestvovati u ostvarivanju studija sa srodnom visokoškolskom ustanovom, u skladu sa propisima o visokom obrazovanju i statutom visokoškolske ustanove.

Institut može da učestvuje u izvođenju programa doktorskih i master akademskih studija, u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Privatizacija instituta

Član 57.

Institut čiji je osnivač Republika Srbija a koji je organizovan kao privredno društvo, privatizuje se na osnovu posebnog programa koji donosi Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za naučnoistraživačku delatnost uz prethodno pribavljeno mišljenje Nacionalnog saveta.

Član 58.

Institut osnovan, odnosno organizovan kao privredno društvo čiji je osnivač Republika Srbija, a od strateškog interesa je za Republiku Srbiju, može se privatizovati tako da najmanje 51% kapitala ostane u državnoj svojini.

Ministarstvo utvrđuje koji su instituti iz stava 1. ovog člana od strateškog interesa za Republiku Srbiju, na osnovu mišljenja Nacionalnog saveta.

VI. ORGANI INSTITUTA

Organi instituta koji su osnovani kao ustanove i kao privredna društva

Član 59.

Organi u naučnom, istraživačko-razvojnog i institutu od nacionalnog značaja koji su osnovani kao ustanove jesu: upravni odbor i direktor.

Istraživačko-razvojni institut koji se osniva, odnosno organizuje u skladu sa propisima o privrednim društvima, ima organe u skladu sa tim propisima.

Kad je Republika Srbija vlasnik dela kapitala istraživačko-razvojnog instituta, Vlada imenuje svoje predstavnike u organe tog instituta, srazmerno udelu kapitala, nezavisno od toga da li je institut organizovan kao ustanova ili privredno društvo.

Naučni organ instituta jeste naučno veće.

Institut čiji je osnivač autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave, domaće i strano pravno i fizičko lice ima organe utvrđene ovim zakonom.

U naučnoistraživačkim organizacijama iz oblasti odbrane i Vojske Srbije organi instituta formiraju se u skladu sa posebnim zakonom.

1. Imenovanje organa u institutu čiji je osnivač Republika Srbija koji su organizovani kao ustanova

Upravni odbor

Član 60.

Upravni odbor naučnog, istraživačko-razvojnog i instituta od nacionalnog značaja čiji je osnivač Republika Srbija ima sedam članova koje imenuje Vlada, od kojih predsednika i tri člana određuje Vlada, kao svoje predstavnike, a tri člana predlaže naučno veće instituta iz reda istraživača u naučnim ili nastavnim zvanjima zaposlenih u institutu.

U naučnom i istraživačko-razvojnem institutu većinu članova upravnog odbora koje određuje Vlada, kao svoje predstavnike moraju činiti istraživači u naučnim, odnosno nastavnim zvanjima, kompetentni za oblast nauke kojom se institut bavi.

U institutu od nacionalnog značaja predsednik i članovi upravnog odbora su istraživači u zvanju naučnog savetnika ili redovnog profesora univerziteta, kompetentni za oblast nauke ili naučne discipline kojima se institut bavi.

Upravni odbor ima predsednika i zamenika predsednika.

Zamenika predsednika upravnog odbora imenuje i razrešava upravni odbor iz reda članova koje predlaže naučno veće instituta.

Mandat predsednika, zamenika predsednika i članova upravnog odbora traje četiri godine.

Predsednik, zamenik predsednika i članovi upravnog odbora mogu biti razrešeni i pre isteka mandata, na lični zahtev ili na obrazložen zahtev ovlašćenog predlagača iz stava 1. ovog člana.

Akt o razrešenju predsednika i članova upravnog odbora donosi Vlada.

Član 61.

Upravni odbor:

- 1) donosi statut instituta;
- 2) odlučuje o poslovanju instituta;
- 3) usvaja izveštaj o poslovanju i godišnji obračun;
- 4) donosi program i plan rada instituta, na predlog direktora instituta;
- 5) imenuje i razrešava direktora, osim direktora instituta u oblasti odbrane;
- 6) odlučuje o korišćenju sredstava, u skladu sa zakonom;
- 7) donosi poslovnik o svom radu;
- 8) vrši druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom.

Upravni odbor donosi statut instituta, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.

Direktor

Član 62.

Direktor rukovodi institutom, u skladu sa zakonom.

Direktor se imenuje na osnovu javnog konkursa. Mandat direktora traje četiri godine i može se imenovati najviše dva puta u naučnoj karijeri u istom institutu.

Za direktora naučnog i istraživačko-razvojnog instituta može biti imenovano lice u naučnom ili nastavnom zvanju, a za direktora instituta od nacionalnog značaja može biti imenovano lice u zvanju naučni savetnik ili redovni profesor univerziteta.

Lice iz stava 3. ovog člana mora biti kompetentno za oblast nauke za koju je institut akreditovan.

Direktor koji je u radnom odnosu u institutu zasniva radni odnos na određeno vreme sa punim radnim vremenom zaključenjem ugovora o radu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad zaposlenih u javnim službama.

Ako lice imenovano za direktora nije zaposleno u institutu, imenovano lice zasniva radni odnos u institutu sa punim radnim vremenom, na određeno vreme, u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad zaposlenih u javnim službama.

Direktora imenuje upravni odbor instituta, uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra.

Upravni odbor, na osnovu prethodne saglasnosti ministra, donosi odluku o imenovanju direktora instituta i datumu stupanja na dužnost, u roku od 15 dana od dana prijema akta o davanju prethodne saglasnosti.

Upravni odbor je dužan da raspiše javni konkurs za direktora instituta, najmanje tri meseca, pre isteka mandata direktora instituta.

Direktora instituta u oblasti odbrane imenuje i razrešava ministar nadležan za odbranu, uz prethodno pribavljeno mišljenje naučnog veća instituta.

Upravni odbor raspisuje konkurs za izbor direktora i obrazuje Komisiju za sprovođenje konkursnog postupka. Komisija se sastoji od tri člana, od kojih je jedan član upravnog odbora, jedan član je iz reda zaposlenih istraživača u institutu, a jedan član je diplomirani pravnik.

Na raspisani konkurs za izbor direktora mogu se prijaviti kandidati koji su zaposleni u institutu, kao i kandidati koji nisu u radnom odnosu u institutu, u momentu podnošenja prijave na konkurs.

Naučno veće instituta daje mišljenje upravnom odboru o kandidatima koji su se prijavili na konkurs za direktora.

Direktor ne može biti član upravnog odbora, ali može prisustvovati sednicama upravnog odbora.

Upravni odbor može razrešiti direktora pre isteka mandata: na lični zahtev, ako nesavesno ili nestručno obavlja dužnost, na obrazložen zahtev ministra ili ako je pravosnažnom odlukom osuđen za krivično delo.

Upravni odbor razrešava direktora uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra.

Upravni odbor podnosi Ministarstvu predlog za razrešenje direktora sa obrazloženjem i potrebnim dokazima i dokumentacijom koji potkrepljuju razloge za razrešenje direktora instituta i mišljenjem naučnog veća instituta, osim kada se direktor razrešava na lični zahtev.

Član 63.

Direktor instituta koji je organizovan kao ustanova:

- 1) predstavlja i zastupa institut;
- 2) organizuje i rukovodi radom instituta;
- 3) stara se o zakonitosti i odgovoran je za zakonit rad instituta;
- 4) izvršava odluke upravnog odbora instituta;
- 5) stara se o sprovođenju naučnoistraživačke delatnosti i o ukupnom radu instituta;
- 6) odgovoran je za finansijsko-materijalno poslovanje instituta;
- 7) donosi akt o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u institutu i druge opšte akte, u skladu sa zakonom i statutom instituta;
- 8) odlučuje o pravima i obavezama zaposlenih u institutu, u skladu sa zakonom;
- 9) direktor ima i druga prava i obaveze utvrđene ovim zakonom.

Vršilac dužnosti direktora

Član 64.

Kada direktoru instituta istekne mandat od četiri godine na koji je imenovan, a upravni odbor po raspisanom javnom konkursu nije predložio kandidata za direktora instituta ili kada je direktor razrešen dužnosti pre isteka mandata ili kada Ministarstvo odbije da da prethodnu saglasnost na odluku upravnog odbora instituta kojom se predlaže direktor instituta, upravni odbor, uz saglasnost Ministarstva, imenuje vršioca dužnosti direktora na period od godinu dana i u tom roku upravni odbor je dužan da raspiše javni konkurs i imenuje direktora instituta.

Ako upravni odbor u roku iz stava 1. ovog člana po ponovljenom javnom konkursu ne imenuje direktora instituta, ministar imenuje vršioca dužnosti direktora instituta na period od šest meseci, a Vlada razrešava postojeće i imenuje nove članove upravnog odbora instituta.

Novoimenovani upravni odbor iz stava 2. ovog člana dužan je da u roku od šest meseci raspiše novi javni konkurs i imenuje direktora instituta. Ukoliko upravni odbor ne imenuje direktora instituta, Vlada, na predlog ministra, imenuje direktora instituta na period od četiri godine.

Za vršioca dužnosti direktora naučnog i istraživačko-razvojnog instituta može biti imenovano lice u naučnom, odnosno nastavnom zvanju, a za vršioca dužnosti direktora instituta od nacionalnog značaja može biti imenovano lice u zvanju naučnog savetnika ili redovnog profesora univerziteta.

Lice iz stava 4. ovog člana mora biti kompetentno za oblast nauke za koju je institut akreditovan.

Vršilac dužnosti direktora instituta je u radnom odnosu u institutu na određeno vreme, sa punim radnim vremenom.

2. Organi instituta čiji je osnivač Republika Srbija koji su organizovani kao privredna društva

Član 65.

U organe istraživačko-razvojnog instituta organizovanog kao privredno društvo sa većinskim državnim kapitalom, u zavisnosti od toga da li je upravljano jednodomno ili dvodomno, Vlada određuje predstavnike srazmerno udelu državnog kapitala, tako što u skupštinu određuje četiri svoja predstavnika iz reda istraživača u naučnim ili nastavnim zvanjima, kompetentnih za naučnu oblast kojom se institut bavi, a tri predstavnika predlaže naučno veće instituta iz reda istraživača u naučnim ili nastavnim zvanjima zaposlenih u institutu, a u nadzorni odbor Vlada određuje dva svoja predstavnika iz reda stručnjaka ekonomsko-fnansijske struke, a jednog predstavnika predlaže naučno veće instituta iz reda lica ekonomsko-fnansijske struke zaposlenih u institutu.

Direktora istraživačko-razvojnog instituta organizovanog kao privredno društvo, imenuje i razrešava skupština instituta, na period od četiri godine, na osnovu javnog konkursa iz reda lica u naučnom odnosno nastavnom zvanju, kompetentnog za naučnu oblast za koju je institut akreditovan.

Odredbe ovog zakona o direktoru naučnog ili istraživačko-razvojnog instituta organizovanog kao ustanova, koje se odnose na postupak imenovanja i razrešenja, radni odnos direktora, prava i obaveze direktora, kao i odredbe o vršiocu dužnosti direktora, shodno se primenjuju i na direktora istraživačko-razvojnog instituta organizovanog kao privredno društvo.

3. Naučno veće instituta

Član 66.

Naučno veće je naučni organ instituta.

Naučno veće obrazuje se u naučnom, istraživačko-razvojnog i institutu od nacionalnog značaja.

Naučno veće naučnog i istraživačko-razvojnog instituta mora imati najmanje sedam istraživača u naučnim ili nastavnim zvanjima koji su u radnom odnosu sa punim radnim vremenom u institutu.

Naučno veće može imati i više članova propisanih u stavu 3. ovog člana, ako ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom više od sedam istraživača u naučnim ili nastavnim zvanjima.

Broj, sastav i način izbora članova naučnog veća iz stava 3. ovog člana uređuju se statutom instituta.

Naučno veće instituta iz stava 3. ovog člana kompetentno je za utvrđivanje predloga za sticanje naučnih zvanja ako ima najmanje sedam istraživača zaposlenih u institutu koji su u višem ili istom naučnom, odnosno nastavnom zvanju koje kandidat stiće.

Statutom instituta od nacionalnog značaja uređuju se broj, sastav i način izbora članova naučnog veća.

Član 67.

Naučno veće:

- 1) predlaže program naučnoistraživačkog rada, usklađen sa Strategijom;
- 2) daje mišljenje na izveštaje direktora u delu koji se odnosi na realizaciju naučnoistraživačkih programa i projekata;
- 3) utvrđuje predlog za sticanje naučnog zvanja;
- 4) odlučuje o sticanju istraživačkog zvanja;
- 5) daje mišljenje upravnom odboru o kandidatima za direktora naučnog, istraživačko-razvojnog instituta i instituta od nacionalnog značaja, kao i mišljenje o razrešenju direktora navedenih instituta;
- 6) daje obrazložen predlog za imenovanje, odnosno razrešenje svojih predstavnika u upravnom odboru, skupštini i nadzornom odboru instituta;
- 7) predlaže nabavku naučnoistraživačke opreme;
- 8) obavlja druge poslove utvrđene statutom instituta i ovim zakonom.

VII. VOĐENJE EVIDENCIJE

Član 68.

Ministarstvo vodi evidenciju naučnoistraživačkih organizacija koje ispunjavaju uslove za obavljanje naučnoistraživačke delatnosti od opšteg interesa, u skladu sa ovim zakonom (u daljem tekstu: Registar naučnoistraživačkih organizacija) i evidenciju istraživača (u daljem tekstu: Registar istraživača).

Svrha vođenja registara iz stava 1. ovog člana je planiranje i praćenje finansiranja i rada naučnoistraživačkih organizacija i naučnoistraživačkog rada istraživača, praćenje kvaliteta istraživanja i rezultata istraživanja, praćenje napredovanja istraživača, unapređivanja kvaliteta, efikasnosti i efektivnosti sistema nauke i istraživanja u cilju bolje iskorišćenosti rezultata istraživanja.

U Registar naučnoistraživačkih organizacija, u skladu sa ovim zakonom, upisuju se akreditovani instituti, visokoškolske ustanove, Srpska akademija nauka i umetnosti i instituti čiji je ona osnivač i Matica srpska.

Upis u Registar naučnoistraživačkih organizacija sprovodi se na osnovu rešenja iz člana 53. stav 1. ovog zakona.

U Registar istraživača upisuju se lica koja imaju prebivalište, odnosno boravište u Republici Srbiji i koja su stekla zvanja istraživača u skladu sa ovim zakonom, kao i lica koja su stekla zvanja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Upis u Registar istraživača sprovodi se na osnovu akta o izboru u zvanje istraživača u skladu sa ovim zakonom, odnosno na osnovu akta o izboru u zvanje u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Oblik i način vođenja registara iz stava 1. ovog člana, kao i postupak upisa i brisanja iz tih registara propisuje se aktom koji donosi ministar.

Aktom iz stava 7. ovog člana, bliže se utvrđuje dostavljanje, prijava, odnosno unos podataka i vođenje podataka u registrima, kao i način određivanja odgovornih lica iz naučnoistraživačkih organizacija, sa ciljem da se obezbedi ispravnost podataka u registrima.

U Registru naučnoistraživačkih organizacija vodi se evidencija o sledećim podacima: naziv, odnosno poslovno ime naučnoistraživačke organizacije, adresa naučnoistraživačke organizacije, matični broj, vrsta naučnoistraživačke organizacije, oblik organizovanja, odnosno pravna forma, naučna oblast kojom se naučnoistraživačka organizacija bavi, broj i datum akta o akreditaciji naučnoistraživačke organizacije, datum upisa naučnoistraživačke organizacije u Registar naučnoistraživačkih organizacija i napomene o statusnim promenama naučnoistraživačke organizacije, iznos sredstava kojima se na godišnjem nivou finansira naučnoistraživačka organizacija iz sredstava budžeta Republike Srbije po svim osnovama, kao i podaci o naučnoistraživačkoj opremi.

U Registru istraživača vodi se evidencija o sledećim podacima: ime i prezime istraživača, ime jednog roditelja, pol, jedinstveni matični broj građana, identifikacioni broj istraživača, naučno ili nastavno zvanje, datum sticanja zvanja i institucija u kojoj je stečeno, naučnoistraživačka organizacija u kojoj je istraživač zaposlen i adresa prebivališta, lista naučnih publikacija, патената i tehničkih rešenja koje je istraživač ostvario u svom naučnoistraživačkom radu.

Podatke o listi naučnih publikacija, патената i tehničkih rešenja koje je istraživač ostvario u svom naučnoistraživačkom radu, istraživač je dužan da prijavi u elektronskom obliku i odgovoran je za tačnost prijavljenih i unetih podataka.

Registri iz stava 1. ovog člana deo su elektronske baze podataka koju vodi Ministarstvo u skladu sa ovim zakonom.

Član 69.

Pored registara iz člana 68. stav 1. ovog zakona, Ministarstvo obrazuje bazu podataka u okviru realizacije programa utvrđenih u članu 12. ovog zakona, koje sadrže podatke o finansiranju naučnoistraživačkih organizacija i istraživača, a za koju se koriste podaci iz registara iz člana 68. ovog zakona.

Član 70.

Naučnoistraživačka organizacija koja je upisana u Registar naučnoistraživačkih organizacija, kao i istraživači koji su upisani u Registar istraživača, mogu učestvovati na konkursu za ostvarivanje programa od opšteg interesa utvrđenih ovim zakonom.

Član 71.

Ako institut koji je upisan u Registar naučnoistraživačkih organizacija prestane da ispunjava neki od uslova utvrđenih u čl. 45, 47. i 50. ovog zakona, direktor instituta dužan je da o tome izvesti Ministarstvo, najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je institut prestao da ispunjava uslov.

Ako direktor instituta ne postupi u skladu sa stavom 1. ovog člana, ministar može podneti upravnom odboru instituta zahtev za njegovo razrešenje.

Ako institut ne ispunjava uslove propisane u čl. 45, 47. i 50. ovog zakona, ministar određuje rok, najduže od 120 dana, u kome institut treba da ispuni propisane uslove.

Ako institut ne ispuni uslove u roku iz stava 3. ovog člana, Ministarstvo donosi akt o njegovom brisanju iz Registra naučnoistraživačkih organizacija i raskida ugovor, odnosno ugovore o finansiranju instituta.

Ministarstvo raskida ugovor, odnosno ugovore o finansiranju odobrenog programa, odnosno projekta sa naučnoistraživačkom organizacijom koja je brisana iz Registra naučnoistraživačkih organizacija.

Izuzetno, finansiranje odobrenog i započetog programa, odnosno projekta čiji je realizator institut koji je brisan iz Registra naučnoistraživačkih organizacija ministar može da odobri pod uslovom da matični naučni odbor pozitivno oceni rezultate realizacije tog programa, odnosno projekta, i pod uslovom da druga naučnoistraživačka organizacija prihvati dalju realizaciju započetog programa, odnosno projekta.

Član 72.

Podaci iz Registra naučnoistraživačkih organizacija i Registra istraživača su otvoreni podaci, javno dostupni na internet prezentaciji Ministarstva u mašinski obradivom obliku za korišćenje i dalje objavljivanje. Od podataka iz Registra istraživača dostupni su javnosti svi podaci osim podataka o polu, jedinstvenom matičnom broju građanina i adresa prebivališta.

Kod upotrebe ličnih podataka primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

VIII. ISTRAŽIVAČI

Definicija istraživača

Član 73.

Poslove naučnoistraživačke delatnosti obavljaju lica koja ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom (u daljem tekstu: istraživači), kao i nastavnici i saradnici visokoškolskih ustanova.

Član 74.

Istraživač, u smislu ovog zakona, jeste lice sa najmanje visokom stručnom spremom, odnosno sa najmanje završenim osnovnim akademskim studijama, koje radi na naučnoistraživačkim i razvojnim poslovima i koje je izabrano u zvanje, u skladu sa ovim zakonom.

Zvanja istraživača i ekvivalencija zvanja

Član 75.

U zavisnosti od ostvarenih rezultata u naučnoistraživačkom radu, istraživač može steći, u skladu sa ovim zakonom, istraživačko zvanje: istraživač - pripravnik i istraživač - saradnik, i naučno zvanje: naučni saradnik, viši naučni saradnik i naučni savetnik.

Zvanja istraživača sa visokom stručnom spremom koji nisu izabrani u zvanja iz stava 1. ovog člana, a rade na istraživačko-razvojnim poslovima, imaju objavljene naučne i stručne radove ili ostvarene rezultate u istraživačko-razvojnom radu ili patentom zaštićene pronalaskе, jesu: stručni saradnik, viši stručni saradnik i stručni savetnik.

Način sticanja zvanja iz stava 2. ovog člana uređuje se opštim aktom naučnoistraživačke organizacije.

Član 76.

Zvanje istraživač - pripravnik stiče kandidat koji ima završen drugi stepen akademskih studija koji mu omogućava upis na doktorske akademske studije, sa prosečnom ocenom najmanje osam (8,00) i ima upisane doktorske studije. Istraživač - pripravnik bira se na period od tri godine, a zvanje stiče odlukom naučnog veća instituta, odnosno nastavno-naučnog veća fakulteta.

Zvanje istraživač - saradnik može steći kandidat koji je u statusu studenta doktorskih akademskih studija, ima prijavljenu temu doktorske disertacije, a koji je prethodne stepene studija završio sa ukupnom prosečnom ocenom najmanje osam (8,00), bavi se naučnoistraživačkim radom i ima bar jedan objavljen recenziran naučni rad. Istraživač - saradnik bira se na period od četiri godine, bez prava na reizbor, a zvanje stiče odlukom naučnog veća instituta ili nastavno-naučnog veća fakulteta, na osnovu izveštaja komisije koju je to veće imenovalo.

Najmanja prosečna ocena iz st. 1. i 2. ovog člana mora se ostvariti na svakom od prethodnih nivoa studija pojedinačno.

Istraživač - saradnik je u obavezi da u roku utvrđenom propisima o visokom obrazovanju završi doktorske akademske studije i ima objavljene naučne radove.

Zvanje naučni saradnik može steći istraživač koji ima akademski naziv doktora nauka i objavljene i recenzirane naučne radove i druge naučnoistraživačke rezultate i koji ukupnim naučnim radom pokazuje da je osposobljen za samostalan naučnoistraživački rad. Kategorije naučnoistraživačkih rezultata su: 1) monografije; 2) poglavlja u

knjigama, odnosno članci u tematskim zbornicima radova; 3) naučni članci u časopisima međunarodnog i nacionalnog značaja; 4) tehnička rešenja; 5) patenti; 6) naučni radovi saopšteni na naučnim skupovima, objavljeni u celini ili izvodima; 7) naučne kritike i polemike, prikazi, prevodi, odnosno leksikografske odrednice.

Zvanje viši naučni saradnik može steći istraživač koji ima akademski naziv doktora nauka, objavljene i recenzirane naučne radove i druge naučnoistraživačke rezultate i koji kvalitetom naučnoistraživačkog rada doprinosi razvoju odgovarajuće naučne oblasti. Kategorije naučnoistraživačkih rezultata su: 1) monografije međunarodnog i nacionalnog značaja; 2) poglavlja u knjigama, odnosno članci u tematskim zbornicima radova međunarodnog i vodećeg nacionalnog značaja; 3) naučni članci u časopisima međunarodnog i vodećeg nacionalnog značaja; 4) tehnička rešenja; 5) patenti; 6) naučni radovi saopšteni na naučnim skupovima međunarodnog i vodećeg nacionalnog ranga, objavljeni u celini ili izvodima; 7) naučne kritike i polemike, prikazi, prevodi, odnosno leksikografske odrednice; 8) citiranost; 9) međunarodna saradnja; 10) rukovođenje podprojektima ili projektnim zadacima.

Zvanje naučnog savetnika može steći istraživač koji ima akademski naziv doktora nauka i objavljene i recenzirane naučne radove i druge naučnoistraživačke rezultate i koji je kvalitetom naučnoistraživačkog rada ostvario značajan uticaj na razvoj odgovarajuće naučne oblasti. Kategorije naučnoistraživačkih rezultata su: 1) monografije vodećeg međunarodnog, međunarodnog i vodećeg nacionalnog značaja; 2) poglavlja u knjigama, odnosno članci u tematskim zbornicima radova vodećeg međunarodnog značaja, međunarodnog značaja i vodećeg nacionalnog značaja; 3) naučni članci u časopisima vodećeg međunarodnog, međunarodnog ranga i vodećeg nacionalnog ranga; 4) tehnička rešenja; 5) patenti; 6) naučni radovi saopšteni na naučnim skupovima međunarodnog i vodećeg nacionalnog ranga, objavljeni u celini ili izvodima; 7) naučne kritike i polemike, prikazi, prevodi, odnosno leksikografske odrednice; 8) citiranost; 9) međunarodna saradnja; 10) rukovođenje podprojektima ili projektnim zadacima; 11) rukovođenje projektima ili učešće u naučnom radu sa kandidatima koji realizuju svoje doktorske disertacije.

Član 77.

U obavljanju poslova naučnoistraživačke delatnosti, zvanja utvrđena zakonom kojim se uređuje oblast visokog obrazovanja odgovaraju zvanjima utvrđenim ovim zakonom, i to: zvanje saradnik u nastavi - zvanju istraživač - pripravnik; zvanje asistent - zvanju istraživač - saradnik; zvanje docent - zvanju naučni saradnik; zvanje vanredni profesor - zvanju viši naučni saradnik i zvanje redovni profesor - zvanju naučni savetnik.

Postupak izbora u naučna, odnosno istraživačka zvanja

Član 78.

Svako lice koje smatra da ispunjava uslove propisane ovim zakonom može podneti zahtev naučnoistraživačkoj organizaciji koja ima kompetentno naučno, odnosno nastavno-naučno veće za utvrđivanje predloga za sticanje naučnog ili istraživačkog zvanja, a istraživači zaposleni u institutu ili na fakultetu zahtev podnose, isključivo, na tom institutu ili fakultetu. Izuzetno, istraživač može podneti zahtev i drugom institutu, odnosno fakultetu, ako institut, odnosno fakultet gde je istraživač zaposlen nema kompetentno naučno, odnosno nastavno-naučno veće za oblast kandidata, uz obrazloženo mišljenje naučnog, odnosno nastavno-naučnog veća instituta ili fakulteta gde je istraživač zaposlen.

Postupak za izbor u naučno, odnosno istraživačko zvanje pokreće naučno veće, odnosno nastavno-naučno veće u naučnoistraživačkoj organizaciji u kojoj je kandidat za izbor u zvanje zaposlen.

Postupak izbora u naučno, odnosno istraživačko zvanje pokreće se u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva za izbor u naučnoistraživačko zvanje.

Zahtev za izbor u naučno, odnosno istraživačko zvanje može podneti i lice koje u momentu podnošenja zahteva nije zaposleno u naučnoistraživačkoj organizaciji.

Postupak izbora u naučna zvanja

Član 79.

Radi sprovođenja postupka za sticanje naučnog zvanja, naučno veće, odnosno nastavno-naučno veće prilikom pokretanja postupka za izbor u zvanje, obrazuje komisiju od najmanje tri člana koji imaju naučno zvanje u naučnoj oblasti u kojoj kandidat stiče zvanje.

Članovi komisije ne mogu biti u nižem zvanju od zvanja u koje se bira kandidat. Najmanje jedan član komisije mora biti izvan naučnoistraživačke organizacije u kojoj se sprovodi postupak izbora u zvanje.

Član 80.

Naučno veće, odnosno nastavno-naučno veće naučnoistraživačke organizacije koje utvrđuje predlog za izbor u naučno zvanje dužno je da utvrdi predlog o sticanju naučnog zvanja u roku od 90 dana od dana kada je na sednici naučnog veća pokrenut postupak za izbor u naučno zvanje. U slučaju da naučno veće, odnosno nastavno-naučno veće na održanoj sednici ne utvrdi predlog, kandidat, uz odgovarajući dokaz ima pravo da podnese zahtev za izbor

u zvanje matičnom naučnom odboru odnosno komisiji za sticanje naučnih zvanja, u zavisnosti od zvanja u koje se bira, s tim što zadržava postojeće zvanje do okončanja postupka.

Član 81.

Komisija je dužna da u roku od 30 dana od dana kada je obrazovana podnese naučnom veću izveštaj.

Član 82.

Izveštaj komisije sadrži: ime i prezime kandidata za izbor u naučno zvanje, podatke o sadašnjem i prethodnom zaposlenju, pregled stručnog i naučnog rada, ocenu stručnog i naučnog rada kandidata za prethodni izborni period, ocenu o tome da li su ispunjeni uslovi za sticanje naučnog zvanja, kao i predlog naučnom veću za odlučivanje.

Izveštaj komisije učiniće se dostupnim javnosti na način utvrđen opštim aktom naučnoistraživačke organizacije, najmanje 30 dana pre donošenja odluke naučnog veća.

Član 83.

Pravo da odlučuju o sticanju naučnog zvanja imaju istraživači koji su u istom ili višem naučnom zvanju u odnosu na zvanje u koje se bira kandidat.

Odluku o predlogu za izbor odnosno reizbor u naučno zvanje donosi naučno veće odnosno nastavno-naučno veće većinom od ukupnog broja članova naučnog veća koji imaju pravo da odlučuju o izboru odnosno reizboru u naučno zvanje.

Član 84.

Odluku o predlogu za izbor odnosno reizbor u naučno zvanje, sa odgovarajućom dokumentacijom, naučno veće odnosno nastavno-naučno veće dostavlja odgovarajućem matičnom naučnom odboru ili Komisiji, u zavisnosti za koje se zvanje predlaže izbor odnosno reizbor.

Matični naučni odbor je dužan da odluči o izboru kandidata u zvanje naučni saradnik u roku od 60 dana od prijema predloga odluke sa dokumentacijom. Matični naučni odbor je dužan da Komisiji da mišljenje o izboru kandidata u zvanje viši naučni saradnik odnosno naučni savetnik u roku od 30 dana od prijema predloga odluke sa dokumentacijom.

Komisija je dužna da odluku o izboru odnosno reizboru kandidata u zvanje viši naučni saradnik i izboru u zvanje naučni savetnik donese u roku od 90 dana od dana prijema predloga odluke sa dokumentacijom.

Ako je kandidat nezadovoljan odlukom Komisije ili matičnog naučnog odbora, može podneti žalbu Nacionalnom savetu u roku od 15 dana od dana prijema odluke. Nacionalni savet je dužan da u roku od 30 dana od dana prijema žalbe razmotri žalbu i donese rešenje kojim može odbiti žalbu, poništiti rešenje u celini ili delimično i sam odlučiti o upravnoj stvari, poništiti rešenje i vratiti predmet Komisiji ili matičnom naučnom odboru na ponovno odlučivanje.

Komisija odnosno matični naučni odbor su dužni da u roku od 30 dana od dana prijema rešenja Nacionalnog saveta o poništavanju prvostepene odluke i vraćanju na ponovno odlučivanje donesu odluku u skladu sa pravnim shvatanjem Nacionalnog saveta.

Postupak izbora u istraživačko zvanje istraživač - pripravnik i istraživač - saradnik

Član 85.

Radi sprovođenja postupka za sticanje zvanja istraživač - pripravnik naučno veće, odnosno nastavno-naučno veće, utvrđuje ispunjenost uslova za izbor u zvanje istraživač - pripravnik i donosi odluku o izboru na istoj sednici.

Radi sprovođenja postupka za sticanje zvanja istraživač- saradnik naučno veće, odnosno nastavno-naučno veće prilikom pokretanja postupka za izbor u zvanje, obrazuje komisiju od najmanje tri člana koji imaju naučno odnosno nastavno zvanje u naučnoj oblasti u kojoj kandidat stiće zvanje.

Za izbor u zvanje istraživač - saradnik, komisija je dužna da u roku od 30 dana od dana kada je obrazovana podnese naučnom veću, odnosno nastavno-naučnom veću izveštaj.

Član 86.

Izveštaj komisije sadrži: ime i prezime kandidata za izbor u istraživačko zvanje, podatke o sadašnjem i prethodnom zaposlenju, pregled stručnog i naučnog rada, ocenu stručnog i naučnog rada kandidata za prethodni izborni period, ocenu o tome da li su ispunjeni uslovi za sticanje istraživačkog zvanja, kao i predlog naučnom veću, odnosno nastavno-naučnom veću za odlučivanje.

Izveštaj komisije učiniće se dostupnim javnosti na način utvrđen opštim aktom naučnoistraživačke organizacije, najmanje 30 dana pre donošenja odluke naučnog veća, odnosno nastavno-naučnog veća.

Član 87.

Odluku o izboru u zvanje istraživač - saradnik donosi naučno veće, odnosno nastavno-naučno veće većinom od ukupnog broja članova veća.

Član 88.

Naučno veće, odnosno nastavno-naučno veće dužno je da donese odluku o sticanju zvanja istraživač - saradnik u roku od 90 dana od dana kada je na sednici naučnog veća pokrenut postupak za izbor u to zvanje.

Ukoliko naučno veće, odnosno nastavno-naučno veće ne donese odluku o sticanju zvanja istraživač - saradnik u roku iz stava 1. ovog člana, lice koje se bira u zvanje može u roku od 15 dana da podnese prigovor nadležnom matičnom naučnom odboru.

Nadležni matični naučni odbor je dužan da u roku od 30 dana od prijema prigovora prihvati, ili odbije prigovor.

Ako nadležni matični naučni odbor prihvati prigovor, obrazuje komisiju koja ponavlja postupak izbora u zvanje.

Nadležni matični naučni odbor donosi konačnu odluku o sticanju zvanja istraživač - saradnik iz stava 2. ovog člana, najkasnije 90 dana od dana prijema prigovora.

Član 89.

Svake godine, naučno veće naučnoistraživačke organizacije ocenjuje rad istraživača - pripravnika i istraživača - saradnika, na osnovu izveštaja mentora o uspešnosti istraživača na studijama i u naučnom radu.

Član 90.

Izborom u naučno, odnosno istraživačko zvanje, istraživač stiče pravo upisa u Registar istraživača.

Trajanje zvanja i postupak reizbora**Član 91.**

Zvanje naučnog saradnika i višeg naučnog saradnika stiče se za period od pet godina, bez ograničenja broja reizbora, a zvanje naučnog savetnika je trajno. Postojeće naučno zvanje traje do okončanja blagovremeno pokrenutog postupka sticanja višeg naučnog zvanja odnosno reizbora u postojeće zvanje.

Reizbor je postupak ponovnog sticanja postojećeg zvanja za kandidate koji nisu ispunili uslov za izbor u više naučno zvanje. Bliži uslovi za reizbor, kao i postupak reizbora uređuju se aktom iz člana 30. stav 1. tačka 5) ovog zakona.

Ako istraživač u zvanju naučnog saradnika i višeg naučnog saradnika ne bude reizabran u odgovarajuće zvanje, raspoređuje se na upražnjeno radno mesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, u skladu sa opštim aktom instituta, a ako takvog radnog mesta nema, istraživaču prestaje radni odnos u institutu.

Stečena naučna, odnosno istraživačka zvanja prestaju da važe: istekom roka na koji su stečena, izborom u više zvanje ili oduzimanjem zvanja.

Član 92.

Istraživač sa naučnim, odnosno istraživačkim zvanjem, ili naučnoistraživačka organizacija u kojoj je istraživač zaposlen, pokreću postupak za sticanje višeg zvanja, odnosno reizbora, šest meseci pre isteka perioda na koji su birani u određeno zvanje.

Postupak za sticanje višeg zvanja može se pokrenuti i ranije, na obrazložen zahtev naučnoistraživačke organizacije ili istraživača.

Član 93.

Naučno, odnosno istraživačko zvanje može se oduzeti:

1) ako se saznaju nove činjenice, odnosno pojave dokazi iz kojih proizlazi da u trenutku izbora u zvanje kandidat nije ispunjavao uslove propisane ovim zakonom i aktom o istraživačkim i naučnim zvanjima koji je bio na snazi u momentu izbora u zvanje;

2) ako se utvrdi da naučni radovi na osnovu kojih je kandidat izabran u zvanje predstavljaju plagijat ili sadrže drugu vrstu etičkih ogrešenja (radovi su pogrešni, a nisu date naknadne ispravke i dr.).

Postupak oduzimanja naučnog zvanja viši naučni saradnik i naučni savetnik sprovodi Komisija za sticanje naučnih zvanja, a postupak oduzimanja zvanja naučni saradnik i istraživačkog zvanja sprovodi nadležni matični naučni odbor (u daljem tekstu: nadležna tela).

Postupak oduzimanja istraživačkog, odnosno naučnog zvanja može pokrenuti naučno veće instituta, odnosno nastavno-naučno veće fakulteta, kao i lice koje ima doktorat nauka i lice koje ima istraživačko, odnosno naučno zvanje.

Postupak iz stava 3. ovog člana pokreće se podnošenjem obrazloženog zahteva Odboru za etiku u nauci, sa priloženim dokazima i dokumentacijom kojima se potkrepljuju činjenice za oduzimanje zvanja.

Ako Odbor za etiku u nauci utvrdi da postoje relevantne činjenice iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana za oduzimanje zvanja, donosi zaključak o sprovođenju postupka za oduzimanje zvanja, a obrazloženi zahtev, sa dokumentacijom, kao i zaključak o sprovođenju postupka za oduzimanje zvanja prosleđuje Komisiji za sticanje naučnog zvanja, odnosno nadležnom matičnom naučnom odboru ili naučnom veću, u zavisnosti da li je postupak pokrenut za oduzimanje naučnog ili istraživačkog zvanja.

Nadležna tela iz stava 2. ovog člana, dužna su da u roku od 60 dana od dana prijema zaključka Odbora za etiku u nauci o pokretanju postupka za oduzimanje zvanja i obrazloženog zahteva, sa dokazima i dokumentacijom, donesu odgovarajuću odluku. Odluka može biti pozitivna kojom se usvaja zahtev za oduzimanje zvanja ili negativna kojom se zahtev za oduzimanje zvanja odbija kao neosnovan. Odluka nadležnih tela iz stava 2. ovog člana dostavlja se podnosiocu predloga zahteva za oduzimanje zvanja, Odboru za etiku u nauci i licu protiv koga je pokrenut postupak oduzimanja zvanja.

Odluka o oduzimanju zvanja koju donesu nadležna tela iz stava 2. ovog člana je konačna, a protiv te odluke lice kome je oduzeto zvanje može pokrenuti upravni spor.

Ako se donese konačna odluka o oduzimanju zvanja, danom konačnosti odluke, lice kome je oduzeto zvanje briše se iz Registra istraživača i prestaje mu pravo na finansiranje po osnovu naučnoistraživačkog rada, i raspoređuje se na upražnjeno radno mesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, u skladu sa opštim aktom instituta, a ako takvog radnog mesta nema, prestaje mu radni odnos u institutu.

Odbor za etiku u nauci

Član 94.

Nacionalni savet donosi Kodeks ponašanja u naučnoistraživačkom radu (u daljem tekstu: Kodeks).

Kodeks definiše principe integriteta u naučnoistraživačkom radu u cilju očuvanja dostojanstva profesije, razvijanja i unapređivanja moralno-etičkih vrednosti, zaštite vrednosti znanja i uvažavanja i podizanja svesti o odgovornosti istraživača u naučnoistraživačkom radu, uz poštovanje principa akademske čestitosti.

Radi praćenja i sprovođenja odredaba Kodeksa iz stava 1. ovog člana, Ministarstvo obrazuje Odbor za etiku u nauci.

Odbor za etiku u nauci ima 13 članova, iz reda istraživača u zvanju naučnog savetnika i redovnog profesora univerziteta i akademika.

Članove Odbora za etiku u nauci imenuje i razrešava ministar.

U Odbor za etiku u nauci ministar imenuje: šest članova na predlog Zajednice instituta Srbije, šest članova na predlog Konferencije univerziteta Srbije, a jednog člana predlaže Srpska akademija nauka i umetnosti.

Odbor za etiku u nauci ima predsednika koga bira iz reda svojih članova, u skladu sa poslovnikom o svom radu.

Mandat predsednika i članova Odbora za etiku u nauci traje četiri godine, sa mogućnošću još jednog izbora.

Predsednik i član Odbora za etiku u nauci može biti razrešen i pre isteka mandata, i to: na lični zahtev, na obrazloženi zahtev ovlašćenog predlagača ili obrazloženi zahtev većine od ukupnog broja članova Odbora za etiku u nauci.

Odbor za etiku u nauci donosi poslovnik o radu kojim se uređuje postupak i način odlučivanja u slučaju narušavanja pravila dobre naučne prakse, utvrđene Kodeksom iz stava 1. ovog člana, kao i druga pitanja od značaja za rad Odbora za etiku u nauci.

Članovima Odbora za etiku u nauci ne pripada naknada za rad.

Član 95.

Odbor za etiku u nauci, kad utvrdi da istraživač krši pravila i norme Kodeksa ponašanja u naučnoistraživačkom radu, ovlašćen je da:

1) izriče javnu opomenu;

2) donosi zaključak o pokretanju postupka za oduzimanje istraživačkog, odnosno naučnog zvanja, po zahtevu naučnog veća instituta, odnosno nastavno-naučnog veća fakulteta i lica koja imaju doktorat nauka ili istraživačko, odnosno naučno zvanje;

3) predloži zabranu učešća u radu tela koja su zadužena za staranje o kvalitetu naučnoistraživačkog rada (Nacionalni savet za naučni i tehnološki razvoj, Komisija za sticanje naučnih zvanja, Odbor za akreditaciju naučnoistraživačkih organizacija i matični naučni odbori);

4) predloži zabranu korišćenja sredstava za nauku i istraživanje opredeljena prema propisima o naučnoistraživačkoj delatnosti na projektima, za period od pet godina.

Konačnu odluku o predlozima Odbora za etiku u nauci iz stava 1. tač. 3) i 4) ovog člana donosi Ministarstvo.

Učešće istraživača u nastavi

Član 96.

Istraživač u naučnom zvanju koji je zaposlen u naučnoistraživačkoj organizaciji može učestvovati u izvođenju nastave na master i doktorskim studijama, ispitivati studente na ispitima, biti član komisije za pripremu izveštaja za izbor nastavnika, mentor, kao i član komisije za ocenu i odbranu doktorske disertacije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje i statutom visokoškolske ustanove.

Nagrade i priznanja za izuzetna naučna dostignuća i životno delo istraživača

Član 97.

Istraživači mogu ostvariti pravo na nagrade i priznanja za izuzetna naučna dostignuća i životno delo u skladu sa aktom kojim se uređuje dodela nagrada i priznanja, koji donosi ministar.

IX. PRAVA I OBAVEZE ZAPOSLENIH U INSTITUTU

Zaposleni u institutu

Član 98.

Zaposleni u naučnom, istraživačko-razvojnom i institutu od nacionalnog značaja, u smislu ovog zakona, jesu istraživači, stručno, administrativno-tehničko i pomoćno osoblje.

U pogledu prava, obaveza i odgovornosti zaposlenih u institutu čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave primenjuje se zakon kojim se uređuje rad zaposlenih u javnim službama, odnosno zakon kojim se uređuje rad, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Zasnivanje radnog odnosa

Član 99.

Istraživači, administrativno-tehničko i pomoćno osoblje zasnivaju radni odnos u naučnom institutu, istraživačko-razvojnom institutu i institutu od nacionalnog značaja (u daljem tekstu: institut), u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad zaposlenih u javnim službama odnosno zakonom kojim se uređuje rad, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Istraživači u naučnim, nastavnim i istraživačkim zvanjima mogu da zasnuju radni odnos u institutu na neodređeno ili određeno vreme.

Istraživači u naučnim, istraživačkim i stručnim zvanjima raspoređuju se na odgovarajuća naučna, istraživačka i stručna radna mesta.

Naučna radna mesta u institutu jesu: naučni saradnik, viši naučni saradnik i naučni savetnik, a istraživačka radna mesta su: istraživač - pripravnik i istraživač - saradnik.

Stručna radna mesta u institutu jesu: stručni saradnik, viši stručni saradnik i stručni savetnik.

Sa istraživačima u naučnim, odnosno u istraživačkim zvanjima, izabranim na radna mesta iz stava 3. ovog člana, zaključuje se ugovor o radu, s obavezom sprovođenja ponovnog izbora (reizbora) ili unapređenja u više zvanje, u rokovima za koje se odgovarajuće naučno, odnosno istraživačko zvanje stiče, osim za zvanje naučnog savetnika.

Unutrašnja organizacija, vrsta i broj radnih mesta na kojima se raspoređuju zaposleni u institutu, kao i način i postupak zasnivanja radnog odnosa, uređuju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad zaposlenih u javnim službama, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Prestanak radnog odnosa istraživača

Član 100.

Istraživaču u institutu radni odnos prestaje po sili zakona kada navrší 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja.

Istraživaču iz stava 1. ovog člana može se produžiti radni odnos ugovorom sa institutom na određeno vreme u trajanju do pet godina, ako ima najmanje 20 godina radnog iskustva u naučnoistraživačkoj delatnosti, pet godina rada u tom institutu i ako je nakon sticanja zvanja naučni savetnik ispunio uslove koji su potrebni za sticanje naučnog zvanja naučni savetnik, u skladu sa ovim zakonom. Statutom instituta se mogu propisati dodatni kriterijumi koje istraživač mora da ispuni da bi mu se produžio radni odnos.

Odluku o produženju radnog odnosa istraživača iz stava 2. ovog člana donosi direktor instituta, a odluku o produžetku radnog odnosa istraživača koji je na dužnosti direktora instituta donosi upravni odbor instituta.

Odluka iz stava 3. ovog člana donosi se na predlog naučnog veća i pribavljeno pozitivno mišljenje nadležnog matičnog naučnog odbora.

Istraživač u naučnom zvanju kome je prestao radni odnos zbog odlaska u penziju zadržava zvanje koje je imao u trenutku penzionisanja.

Mirovanje rokova za izbor u zvanja i plaćeno odsustvo istraživača

Član 101.

U vreme porodiljskog odsustva, bolovanja dužeg od tri meseca, obavljanja javne funkcije, stručnog usavršavanja, kao i u drugim slučajevima kada istraživač iz opravdanih razloga nije u mogućnosti da se bavi naučnoistraživačkim radom, na zahtev istraživača rokovi za izbor u više zvanje miruju i neće se uračunavati u rok za izbor, odnosno reizbor.

Član 102.

Istraživaču u naučnom zvanju posle provedenih pet godina rada u institutu može se odobriti plaćeno odsustvo u trajanju do jedne godine radi stručnog i naučnog usavršavanja u inostranstvu ili pisanja monografije, u skladu sa statutom instituta.

Mirovanje rokova za izbor u zvanja i plaćeno odsustvo istraživača u naučnim zvanjima zaposlenih na fakultetima i inovacionim centrima uređuju se u skladu sa članom 101. ovog zakona i ovim članom.

Prava i obaveze istraživača vezana za zasnivanje i prestanak radnog odnosa, shodno čl. 99. i 100. ovog zakona, uređuju se u skladu sa propisima o visokom obrazovanju.

X. FINANSIRANJE NAUČNOISTRAŽIVAČKE DELATNOSTI

Izvori finansiranja

Član 103.

Sredstva za finansiranje naučnoistraživačke delatnosti obezbeđuju se iz:

- 1) sredstava osnivača;
- 2) budžeta Republike Srbije;
- 3) budžeta autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave;
- 4) sredstava Fonda za nauku Republike Srbije;
- 5) sredstava privrednih društava, udruženja i drugih organizacija;
- 6) sopstvenih prihoda naučnoistraživačkih organizacija;
- 7) sredstava domaćih fondova i zadužbina i poklona pravnih i fizičkih lica;
- 8) sredstava stranih fondacija, pravnih i fizičkih lica i donacija;
- 9) drugih izvora, pod uslovom da se ne ugrožava autonomija i dostojanstvo naučnoistraživačkog rada.

Finansiranje programa od opšteg interesa za Republiku Srbiju

Član 104.

Sredstva za finansiranje programa od opšteg interesa za Republiku Srbiju, utvrđenih u članu 12. ovog zakona, obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, odnosno u budžetu osnivača naučnoistraživačke organizacije.

U sufinansiranju programa utvrđenih u članu 12. ovog zakona mogu učestvovati i autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave i druga pravna i fizička lica.

Finansiranje nauke i istraživanja

Član 105.

Finansiranje naučnoistraživačke delatnosti sastoji se iz programa institucionalnog finansiranja, drugih programa od opšteg interesa, projektnog finansiranja u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad Fonda za nauku Republike Srbije i finansiranja iz drugih izvora.

Institucionalno finansiranje može se obezbediti iz:

- 1) sredstava osnivača;
- 2) budžeta Republike Srbije;
- 3) budžeta autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave.

Član 106.

Projektno finansiranje realizovaće se u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad Fonda za nauku Republike Srbije.

Član 107.

Sredstva za finansiranje naučnoistraživačke delatnosti iz drugih izvora obezbeđuju se iz:

- 1) sredstava privrednih društava, udruženja i drugih organizacija;
- 2) sopstvenih prihoda naučnoistraživačkih organizacija;
- 3) sredstava domaćih fondova i zadužbina i poklona pravnih i fizičkih lica;
- 4) sredstava stranih fondacija, pravnih i fizičkih lica i donacija;
- 5) sredstava ostvarenih učešćem u doktorskim i master studijama;
- 6) drugih izvora, pod uslovom da se ne ugrožava autonomija i dostojanstvo naučnoistraživačkog rada.

Član 108.

Institucionalno finansiranje akreditovanih instituta, koji su osnovani kao ustanove, a čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, kao i instituta čiji je osnivač Srpska akademija nauka i umetnosti obuhvata:

- 1) sredstva za plate i druga primanja istraživača u naučnim zvanjima;
- 2) sredstva za plate administrativno-tehničkog, stručnog i pomoćnog osoblja;
- 3) sredstva za režijske troškove;
- 4) sredstva za materijalne troškove istraživanja;
- 5) sredstva za nabavku, održavanje, amortizaciju i osiguranje opreme;
- 6) sredstva za druge troškove naučnoistraživačkog rada.

Sredstva za plate istraživača u istraživačkim zvanjima obezbeđuju se u skladu sa članom 129. ovog zakona.

Član 109.

Sredstva koja institut ostvari, izuzev sredstava koja obezbeđuje Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave čine sopstveni prihod tog instituta (pružanje usluga trećim licima, poklon, sponzorstvo, sopstvena proizvodnja i drugi izvori sticanja sredstava).

Sredstva iz stava 1. ovog člana koriste se za unapređenje delatnosti i podizanje kvaliteta rada.

Sredstvima iz stava 1. ovog člana i imovinom stečenom iz sopstvenih prihoda institut samostalno raspolaže, u skladu sa zakonom i opštim aktom tog instituta.

Institut opštim aktom utvrđuje, u skladu sa ovim zakonom, raspodelu sopstvenih prihoda.

Ministarstvo kontinuirano prikuplja, prati i analizira podatke o sopstvenim prihodima instituta i njihovom trošenju, pojedinačno i ukupno.

Član 110.

Finansiranje naučnoistraživačkog rada akreditovanih visokoškolskih ustanova čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave obuhvata sredstva za materijalne troškove istraživanja, uključujući i troškove održavanja, amortizacije i osiguranja naučnoistraživačke opreme pribavljene budžetskim sredstvima, u skladu sa ovim zakonom.

Član 111.

Evaluacija rada instituta će se vršiti na pet godina na osnovu podnetog izveštaja, a na osnovu sledećih opštih kriterijuma:

1) izvrsnost - ocena unapređenja kvaliteta naučnoistraživačkog rada u odnosu na prethodni period i u odnosu na slične vodeće institucije u regionu i svetu. Ovaj kriterijum uzima u obzir i broj i obim kompetitivnih projekata i centara izuzetnih vrednosti;

2) uticaj - vidljivost i prepoznatljivost institucije u društvu;

3) proširenje kapaciteta - poboljšanje istraživačke i pomoćne infrastrukture, sposobnost institucije da konkuriše i privlači sredstva istraživačkih fondova, sposobnost da uspostavlja i realizuje međunarodnu saradnju, sposobnost da privlači i zadržava istraživače povratnike kao i strane istraživače.

Bliži kriterijumi koji uzimaju u obzir specifičnosti naučnih oblasti i institucija, kao i struktura petogodišnjeg izveštaja utvrdiće se posebnim aktom koji donosi ministar.

Finansiranje drugih programa od opšteg interesa

Član 112.

Programi iz člana 12. stav 3. tač. 3)-14), finansiraju se iz budžeta putem javnog poziva.

Radi realizacije programa, iz budžeta Republike Srbije daju se nepovratna sredstva naučnoistraživačkim organizacijama, osim ako posebnim ugovorom kojim se uređuju međusobna prava i obaveze izvršilaca programa i Ministarstva, nije drukčije određeno.

Finansiranje istraživača iz dijaspore

Član 113.

Na osnovu člana 103. stav 1. tačka 4) ovog zakona, istraživači angažovani u naučnoistraživačkim organizacijama u inostranstvu, a koji su i državljani Republike Srbije, mogu podnositi prijave za rukovođenje i učešće na projektima koji se finansiraju u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad Fonda za nauku Republike Srbije. Ovi istraživači se angažuju u akreditovanim naučnoistraživačkim organizacijama odmah nakon odluke o finansiranju projekta, a u skladu sa uslovima javnog poziva Fonda za nauku Republike Srbije.

Istraživači angažovani u naučnoistraživačkim organizacijama u inostranstvu, a koji su i državljani Republike Srbije, mogu podnositi prijave za rukovođenje i učešće na projektima koji se finansiraju u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad Fonda za nauku Republike Srbije. Ovi istraživači se angažuju u akreditovanim naučnoistraživačkim organizacijama odmah nakon odluke o finansiranju projekta, a u skladu sa uslovima javnog poziva Fonda za nauku Republike Srbije. Obaveza istraživača je da u prvoj godini realizacije projekta dostavi svu potrebnu dokumentaciju za profesionalno priznavanje doktorata stečenog u inostranstvu, s tim što se priznavanje obavlja u postupku neposrednog odlučivanja, odnosno bez sprovođenja posebnog ispitnog postupka. Postupak priznavanja diplome mora se okončati najkasnije tri meseca pre predviđenog roka za realizaciju odobrenog projekta. Predviđeni rok za realizaciju projekta se ne može skraćivati, a kandidat ima obavezu da projekat realizuje u punom trajanju. Kandidat odgovara za tačnost svih podataka navedenih pri konkurisanju za sredstva Fonda za nauku Republike Srbije, davanjem posebne izjave.

Finansiranje institucija od nacionalnog značaja

Član 114.

Sredstva za rad i realizaciju Programa naučnoistraživačkog rada Srpske akademije nauka i umetnosti, Programa naučnoistraživačkog rada Matice srpske, kao i instituta čiji je osnivač Srpska akademija nauka i umetnosti, obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Uslovi i način realizacije programa institucionalnog finansiranja

Član 115.

Sredstva za institucionalno finansiranje naučnoistraživačkih organizacija obezbeđuju osnivači, u budžetu Republike Srbije, autonomnih pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, u skladu sa godišnjim programom rada akreditovane naučnoistraživačke organizacije.

Organ upravljanja akreditovane naučnoistraživačke organizacije odgovara Ministarstvu za namensko i ekonomično trošenje sredstava dodeljenih iz budžeta.

Normative i standarde raspodele sredstava akreditovanim naučnoistraživačkim organizacijama utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva, a na osnovu Programa iz člana 12. stav 2. ovog zakona, godišnjeg plana i rezultata rada akreditovanih naučnoistraživačkih organizacija.

Uslovi i način realizacije drugih programa od opšteg interesa za Republiku Srbiju

Član 116.

Za finansijska sredstva iz budžeta Republike Srbije namenjena realizaciji programa od opšteg interesa utvrđenih u članu 12. stav 3. tač. 3)-14) ovog zakona konkurišu, pod jednakim uslovima, naučnoistraživačke organizacije koje su upisane u Registar naučnoistraživačkih organizacija.

Za finansijska sredstva iz budžeta Republike Srbije namenjena realizaciji drugih programa od opšteg interesa utvrđenih u članu 12. stav 3. tačka 5) ovog zakona mogu konkurisati lica koja su završila osnovne akademske studije i master akademske studije, kao i integrisane studije i koja su upisala doktorske akademske studije, kao i učenici završnih razreda srednje škole koji su osvojili jedno od prvih tri mesta na međunarodnim olimpijadama znanja.

Za finansijska sredstva iz budžeta Republike Srbije namenjena realizaciji drugih programa od opšteg interesa utvrđenih u članu 12. stav 3. tačka 9) ovog zakona mogu konkurisati naučnoistraživačke organizacije koje su upisane u Registar naučnoistraživačkih organizacija, izdavačke organizacije u saradnji sa naučnoistraživačkim organizacijama i naučna i naučno-stručna društva, a za program utvrđen u članu 12. stav 3. tačka 10) ovog zakona mogu konkurisati naučno-obrazovni centri, specijalizovane organizacije i udruženja, koja se bave dodatnim obrazovanjem i usavršavanjem talentovanih učenika i studenata za bavljenje naučnoistraživačkim radom.

Član 117.

Finansiranje, odnosno učešće u sufinansiranju drugih programa od opšteg interesa, utvrđenih u članu 12. ovog zakona, vrši se u skladu sa posebnim aktom za svaki program pojedinačno.

Akt iz stava 1. ovog člana utvrđuje ministar.

Član 118.

Za ostvarivanje drugih programa od opšteg interesa utvrđenih u članu 12. stav 3. tač. 3)-14) ovog zakona, Ministarstvo raspisuje konkurs.

Konkursom se utvrđuju: rok za podnošenje prijave, uslovi i vreme za ostvarivanje programa, kao i druga pitanja od značaja za sprovođenje konkursa.

Pravo da se prijave na konkurs imaju organizacije i lica iz člana 116. ovog zakona.

Član 119.

Sa organizacijama iz člana 116. st. 1. i 3. ovog zakona, kojima je odobreno ostvarivanje programa, Ministarstvo zaključuje ugovor o njihovom ostvarivanju, kojim se uređuju međusobna prava i obaveze.

Za finansiranje naučnoistraživačkog rada centra izuzetnih vrednosti koje se vrši u skladu sa Programom iz člana 12. stav 3. tačka 4) ovog zakona, Ministarstvo zaključuje ugovor sa institutom odnosno visokoškolskom ustanovom u čijem sastavu su centri izuzetnih vrednosti, kojim se uređuju međusobna prava i obaveze.

Sa licem iz člana 116. stav 2. ovog zakona, Ministarstvo zaključuje ugovor o međusobnim pravima i obavezama.

Ministarstvo vrši nadzor nad namenskim korišćenjem sredstava i raskida ugovor ako utvrdi nenamensko korišćenje budžetskih sredstava.

Član 120.

Organizacija iz člana 116. st. 1. i 3. ovog zakona, kojoj je odobreno ostvarivanje programa, dužna je da na zahtev Ministarstva podnese izveštaj o ostvarivanju programa.

Ako organizacija iz člana 116. stav 1. ovog zakona, na zahtev Ministarstva, ne podnese izveštaj o ostvarivanju programa, odnosno projekta, Ministarstvo raskida ugovor o finansiranju tog programa, odnosno projekta.

Svojinska prava na rezultatima istraživanja

Član 121.

Rezultati istraživanja finansirani sredstvima iz budžeta Republike Srbije, pripadaju akreditovanim naučnoistraživačkim organizacijama koje su realizovale istraživanja (u daljem tekstu: realizator istraživanja).

Rezultati istraživanja iz stava 1. ovog člana obuhvataju sva materijalna i nematerijalna dobra koja su proistekla iz programa koji su finansirani sredstvima iz budžeta Republike Srbije.

Član 122.

Kada je rezultat istraživanja finansiran sredstvima iz budžeta Republike Srbije, u vidu pronalaska (patent i mali patent), pravo na zaštitu pronalaska, odnosno pravo na sticanje patenta i malog patenta ima realizator istraživanja, a istraživač kao pronalazač ima pravo da u tom svojstvu bude naveden u prijavi za priznavanje patenta, spisima, registrima, ispravama i publikacijama o pronalasku.

Pronalazači su u obavezi da blagovremeno daju svu neophodnu pisanu saglasnost u postupku zaštite intelektualne svojine naučnoistraživačke organizacije.

Ukoliko je patent ili mali patent ekonomski iskorišćavan, pronalazač iz stava 1. ovog člana ima pravo na naknadu u iznosu od najmanje 50% od dobiti koju je realizator istraživanja ostvario iskorišćavanjem patenta, odnosno malog patenta.

Kada je više učesnika u istraživanju stvorilo pronalazak, njihovo učešće u dobiti zavisi od pojedinačnog doprinosa u stvaranju pronalaska, a ako se pojedinačni doprinosi ne mogu utvrditi, tada svi pronalazači imaju pravo na podjednake delove.

Član 123.

Svaki zaposleni u naučnoistraživačkoj organizaciji koji stvori pronalazak dužan je da odmah po nastanku pronalaska realizatoru istraživanja podnese pismeni izveštaj kojim ga obaveštava o pronalasku. Pronalazači su dužni da poslodavcu dostave sve relevantne podatke i rezultate nastale tokom stvaranja pronalaska. Pronalazači su obavezni da poslodavcu dostave i predlog raspodele autorskih doprinosa uz prateću dokumentaciju.

Sva intelektualna svojina nastala kroz program institucionalnog finansiranja reguliše se isključivo opštim aktom naučnoistraživačke organizacije kojim se uređuje zaštita intelektualne svojine.

Realizator istraživanja je dužan da u roku od 60 dana od dana prijema izveštaja iz stava 1. ovog člana ispita potencijal za ekonomsko iskorišćenje pronalaska i opravdanost zaštite pronalaska kao poslovne tajne, patentom, odnosno malim patentom.

Rok iz stava 3. ovog člana može se produžiti u saglasnosti sa pronalazačem.

Ako na osnovu analize iz stava 3. ovog člana realizator istraživanja u rokovima iz st. 3. i 4. ovog člana donese odluku da podnese prijavu patenta, odnosno malog patenta, dužan je da o tome pismeno obavesti pronalazača.

Zaposleni u naučnoistraživačkoj organizaciji nema pravo da pronalazak objavi, niti da ga na bilo koji drugi način učini dostupnim javnosti dok realizator istraživanja ne odredi način zaštite pronalaska.

Ako realizator istraživanja u rokovima iz st. 3. i 4. ovog člana ne obavesti pronalazača da ima nameru da podnese prijavu patenta, odnosno malog patenta, ili ga obavesti da ne želi da podnese takvu prijavu, pronalazač ima pravo da podnese prijavu patenta, odnosno malog patenta na svoje ime i o svom trošku.

Poreski podsticaji**Član 124.**

Republika Srbija poreskom politikom i drugim merama podstiče domaća i strana pravna i fizička lica da ulažu sredstva za ostvarivanje programa i projekata utvrđenih ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje rad Fonda za nauku Republike Srbije.

Rešavanje stambenih potreba naučnika pod povoljnijim uslovima**Član 125.**

Stambene potrebe istraživača, nastavnika i saradnika u institutima i visokoškolskim ustanovama čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave i institutima čiji je osnivač Srpska akademija nauka i umetnosti, obezbeđuju se davanjem pod zakup pod posebnim uslovima, sa pravom na otkup po pristupačnim cenama odnosno po cenama nižim od tržišne, stanova izgrađenih sredstvima zajma u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom.

XI. NADZOR

Član 126.

Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona vrši Ministarstvo.

Nadzor nad radom instituta iz oblasti odbrane i ostvarivanjem istraživanja od značaja za odbranu vrši ministarstvo nadležno za poslove odbrane u saradnji sa Ministarstvom.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Član 127.**

Vlada će doneti Strategiju naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 128.

Ministar će doneti podzakonske akte propisane ovim zakonom u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 129.

Ministarstvo nadležno za poslove naučnoistraživačke delatnosti će nastaviti da finansira naučnoistraživačke aktivnosti svih istraživača u istraživačkim zvanjima angažovanih u naučnoistraživačkoj organizaciji i inovacionim centrima do sticanja zvanja doktora nauka, odnosno do isteka istraživačkih zvanja koja su stekli u skladu sa odredbama Zakona o naučnoistraživačkoj delatnosti („Službeni glasnik RS”, br. 110/05, 50/06 - ispravka, 18/10 i 112/15).

Angažovanje novih istraživača u istraživačkim zvanjima biće regulisano posebnim programom ministarstva nadležnog za poslove naučnoistraživačke delatnosti u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje rad Fonda za nauku Republike Srbije.

Ministarstvo nadležno za poslove naučnoistraživačke delatnosti će finansirati sve istraživače u naučnim zvanjima angažovane na fakultetima i inovacionim centrima, na dan stupanja na snagu ovog zakona. Finansiranje će se odnositi i na sve istraživače angažovane na fakultetima i inovacionim centrima, čiji postupak za izbor u zvanje naučnog saradnika bude pokrenut tokom trajanja finansiranja projekata u ciklusu istraživanja od 2011. godine, zaključno sa 31. decembrom 2019. godine, pod uslovom da po tom postupku steknu zvanje naučnog saradnika.

Fakulteti i inovacioni centri mogu angažovati nove istraživače u naučnim zvanjima samo u okviru međunarodnih projekata, projekata Fonda za nauku, Fonda za inovacionu delatnost, sopstvenih sredstava kao i iz svih drugih budžetskih sredstava van razdela ministarstva nadležnog za poslove naučnoistraživačke delatnosti.

Član 130.

Instituti koji su upisani u Registar naučnoistraživačkih organizacija u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj delatnosti („Službeni glasnik RS”, br. 110/05, 50/06 - ispravka, 18/10 i 112/15) usaglasice statut i druge opšte akte sa ovim zakonom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 131.

Organi instituta imenovani do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da rade prema aktu kojim su imenovani pre stupanja na snagu ovog zakona, do isteka mandata na koji su imenovani.

Konstituisanje i izbor organa instituta u skladu sa ovim zakonom, izvršice se po isteku mandata tih organa konstituisanih, odnosno izabranih po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

U ukupan broj mandata iz stava 1. ovog člana ne računaju se mandati do stupanja na snagu ovog zakona.

Nacionalni savet za naučni i tehnološki razvoj, Odbor za akreditaciju naučnoistraživačkih organizacija, Komisija za sticanje naučnih zvanja i matični naučni odbori nastavljaju da rade prema aktu kojim su imenovani pre stupanja na snagu ovog zakona do donošenja akta o njihovom imenovanju u skladu sa odredbama ovog zakona.

U ukupan broj mandata tela iz stava 4. ovog člana računaju se mandati do stupanja na snagu ovog zakona.

Član 132.

Postupci za sticanje naučnih i istraživačkih zvanja započeti prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona okončace se po tim propisima, osim u slučajevima kada su odredbe ovog zakona povoljnije za istraživače. Rok za okončanje započetih postupaka je devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, osim u slučaju da je potrebna dokumentacija već dostavljena Komisiji za izbor u naučna zvanja kada je rok šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 133.

Instituti od nacionalnog značaja koji su taj status stekli po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona zadržavaju taj status do isteka vremena na koji je status stečen.

Pitanje finansiranja instituta iz stava 1. ovog člana urediće se Programom iz člana 12. stav 2. tačka 2) ovog zakona.

Član 134.

Centri izuzetnih vrednosti koji su taj status stekli po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona zadržavaju taj status do isteka vremena na koji je status stečen.

Pitanje finansiranja centara iz stava 1. ovog člana urediće se Programom iz člana 12. stav 3. tačka 4) ovog zakona.

Član 135.

Finansiranje projekata koji se realizuju u okviru Programa osnovnih istraživanja, Programa istraživanja u oblasti tehnološkog razvoja i Programa sufinansiranja integralnih i interdisciplinarnih istraživanja u ciklusu istraživanja od 2011. godine nastavlja se na način i pod uslovima propisanim aktom o finansiranju navedenih programa donetim pre stupanja na snagu ovog zakona - do sticanja uslova za finansiranje po Programima institucionalnog finansiranja iz člana 12. stav 2. ovog zakona, odnosno do 31. decembra 2019. godine, sa mogućnošću produženja za još jednu godinu.

Ministarstvo može finansirati naučnoistraživački rad preraspodelom sredstava za realizaciju naučnoistraživačkog rada tako što će se sredstva sa svih projekata u kojima učestvuje pojedinačna naučnoistraživačka organizacija čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina odnosno jedinica lokalne samouprave kao i Srpska akademija nauka i umetnosti i instituti čiji je ona osnivač, zbirno isplaćivati toj naučnoistraživačkoj organizaciji, a na nivou isplate za decembar mesec prethodne godine, uz sva pripadajuća uvećanja prema propisima o budžetu odnosno budžetskom sistemu. Finansiranje u skladu sa ovim članom će se realizovati najduže u trajanju od dve godine od početka primene propisa kojim se uređuje rad zaposlenih u javnim službama.

Prava i obaveze između Ministarstva i naučnoistraživačkih organizacija, odnosno osnivača i naučnoistraživačkih organizacija, regulisaće se posebnim ugovorom o privremenom finansiranju naučnoistraživačkog rada po naučnoistraživačkim organizacijama.

Do donošenja programa iz člana 12. stav 3. tač. 5), 6), 8) i 9) ovog zakona, finansiranje Programa podsticanja i stipendiranja mladih i nadarenih za naučnoistraživački rad, Programa usavršavanja kadrova za naučnoistraživački rad, Programa nabavke naučne i stručne literature iz inostranstva i pristupa elektronskim naučnim i stručnim bazama podataka i Programa izdavanja naučnih publikacija i održavanja naučnih skupova, nastavlja se do 31. decembra 2020. godine, na način i pod uslovima propisanim programom i aktom o finansiranju navedenih programa donetim pre stupanja na snagu ovog zakona.

Član 136.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o naučnoistraživačkoj delatnosti („Službeni glasnik RS“, br. 110/05, 50/06 - ispravka, 18/10 i 112/15), osim odredaba čl. 27a-27d koje se odnose na Centar za promociju nauke. Centar za promociju nauke će realizovati sve započete projekte. Stupanjem ovog zakona na snagu Centar za promociju nauke preuzima ulogu koordinacije rada svih naučno-obrazovnih centara koje osniva Vlada, a koji su finansirani na osnovu člana 12. stav 3. tačka 10) ovog zakona. Najkasnije do isteka roka od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona Vlada će na predlog Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja odlučiti o daljem statusu i nadležnostima centra, kao i o strukturi i načinu koordinisanja radom mreže naučno-obrazovnih centara.

Podzakonska akta doneta na osnovu zakona iz stava 1. ovog člana primenjivaće se do donošenja podzakonskih akata u skladu sa ovim zakonom, osim ako su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 137.

Početak primene zakona kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa zaposlenih, odnosno prava i obaveze po osnovu rada u javnim službama i Kataloga radnih mesta, plate istraživača će se odrediti u skladu sa članom 77. ovog zakona.

Član 138.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Ovaj tekst je preuzet iz pravne baze programskog paketa Propis Soft-a